Nagyvárad, 1895. I. évfolyam 75. szám. Vasárnap, márczius 24.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utca 3. sz.**

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség czimére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:
A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre . . 3 » — »
Negyedévre . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 » — »
Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 » — »
Negyedévre . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

A t. cz. közönséghez.

Lapunk megindítása óta egy negyed év mult el. Rövid idő, de elég arra, hogy a t. cz. közönség müködésünket elbirálhatta, s magának arról alapos véleményt alkothatott.

Annak idejében nyiltan kifejtettük programmunkat. S bátran állithatjuk, hogy a kitüzött iránynak, a leghivebben s buzgón és tisztességesen szolgáltunk.

Jövőre is ugyanezen az uton kivánunk haladni.

S minden iparkodásunk azonfelül oda fog irányulni, hogy lapunkat minél magasabb szinvonalra emeljük.

Kérjük a t. cz. közönség további szellemi és anyagi támogatását.

A szerkesztőség.

Előfizetési felhivás.

F. évi április 1-étől a „Tiszántúl“ politikai napilapra uj előfizetést nyitunk.

A „Tiszántúl“ zászlójára a katholikus szellem és irány jelszavai vannak felirva.

A „Tiszántúl“ az egész országban a legolcsóbb politikai napilap.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Félévre . . . . 3 » —
Negyedévre . . . 1 » 50 kr.
Egy hónapra . . — 60 »

Helyben házhoz kézbesitve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Félévre . . . . 4 » —
Negyedévre . . . 2 » —
Egy hónapra . . — 80 kr.

Vidékre postán szállitva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Félévre . . . . 5 » —
Negyedévre . . . 2 » 50 kr.
Egy hónapra . . 1 » — »

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legczélszerübben postán, utalványnyal eszközölhetők.

A kiadóhivatal.

Felekezetnélküliség és reczepczió a főrendiházban.

(—a.) Örvendetes hirt hoz ismét a táviró a főrendiház tárgyalásairól. Az izraelita vallás reczepcziójáról szóló javaslatot a főrendiház még általánosságban sem fogadta el a tárgyalás alapjául. Hét szavazattal visszautasitotta azt.

Ma egy hete kifejtettük lapunk álláspontját e kérdésben. Nem antisemitikus gyülölet vezet bennünket. Nem vagyunk elfogultak izraelita polgártársaink iránt. Nem akarjuk elnyomni őket, sem vallásuk gyakorlatában háborgatni. De a reczepcziót határozottan ellenezzük.

Ellenezzük, mert az összes keresztény vallások alapvető dogmáját sérti. Maga Szász Károly jelentette ki a főrendiházban, hogy a keresztség a protestánsoknál is eltörölhetetlen. Ellenezzük, mert megrenditené a keresztény vallások közjogi állását. Ellenezzük, mert megfosztaná az államot keresztény jellegétől, mert magát az alkotmányt is megrázkódtatásnak tenné ki, sőt kétségessé tenné a legfontosabb közjogi aktust, a koronázást.

A főrendiházi ellenzék csak kötelességét teljesitette, mikor ezt a javaslatot visszautasitotta, daczára a sajtó rettentő (de érthető) lármájának. daczára a kormány minden presszijának.

Sajátságos dolog, hogy ezek az urak tele lármázzák az országot, hogy a közvélemény követeli e reformot. És ennek daczára az ellenzék folyton növekedik. A mult ősszel hat szavazattal bukott e javaslat. Azóta a kormány kineveztetett három zászlós urat és három uj főrendiházi tagot és az ellenzék többsége most hét.

Zavarólag hat reánk a másik szavazásnak eredménye. A főrendiház u. i. ugyanezen ülésében 15 szavazattal elfogadta a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslttot. Igaz, hogy a felekezetnélküliség teljesen törölve van már e javaslatból. de kérdés: mit szól hozzá a képviselőház? És feltéve, — bár nem valószinü — hogy a képviselőház hozzá járulna a felekezetnélküliség törléséhez, elég baj maga az is, hogy az immár elfogadott javaslat tág kaput nyit a baptisták, nazarénusok, mormonok és hasonfajtáju apró-cseprő szekták előtt. A kath. egyház nem félti hiveit; a nazarénusok eddig sem tettek sok kárt a katholikusok között, de előttünk nem csak az egyház érdeke lebeg. Lesz-e az országnak haszna ez apró felekezetek terjedéséből? — Feleljen érte a liberális párt és kormánya, mely ezt a sok ferdeséggel bővelkedő javaslatot áthajszolta.

Még egyet! Mi következik a tegnapi szavazásból a kormányra? A kormány programmjában határozottan e két javaslathoz, névszerint pedig a felekezetnélküliséghez és a reczepczióhoz kötötte sorsát. Még a mult kedden is rimánkodva kérte a miniszterelnök a házat, hogy ne tartsanak e napokban ülést, mert »a kormány egész existentiájával angazsálva van a főrendiházi tárgyalásoknál.« Reményljük, levonja a kormány a főrendiház szavazásából a konzequentiát s beadja lemondását.

Ez lanne a legörvendetesebb eredmény. Különben is a fusió meghiusulása és a nyitrai választás után ugy sem tarthatja sokáig magát. Nem lesz nagy kár érte. Harmadfél hónapi müködése alatt semmi jót nem müvelt, sőt minden tettével rászolgált — nem a penzióra, hanem a szégyenletes bukásra.

Az agrár-háboru Magyarországon.

V.

A tőzsde.

III.

Most miután azokra a főbb visszaélésekre rámutattunk, a melyekkel a tőzsde a mezőgazdaságot kizsákmányolja és ezzel indokoltuk azt az elkeseredést, melylyel a mezőgazdasági politikát a tőzsdével összeköttetésben lévő minden intézmény megtámadja, bátra van még az egyenes, őszinte

Lapunk mai száma 16 oldalra terjed.

felelet arra a kérdésre, hogy mit követel hát az agrár politika a tőzsdével szemben?

A pénzről irt czikkünkben már kifejtettük, hogy a pénz fogalmából következik az a semmiféle rabulisztikával meg nem dönthető nemzetgazdaságtani igazság, hogy a pénz magában, vagyis a mozgó tőke a termelőképes javak között nem foglalhat helyet és ha mégis részesedik a fruktifikáczióban, akkor igazságtalan módon, a termelőképes javak által előállitott termelvényekből ragadozza el az oroszlán részt.

Meggyőződésünk, hogy nincs messze az idő — a szellemi és fizikai munka nagy mérvü kizsákmányolása bizonyitja ezt — midőn a mozgó tőkének ez a parazita uralma, akár békés proczeszus utján, akár erőszakos módon, meg lesz szüntetve. Mindazok, akik ennek a magát leélt kapitalisztikus rendszer uralmának erőszakos föntartásában részt vesznek, legyenek bár miniszterek, vagy börziánerek, hozzájárulnak ahhoz, hogy ez az átalakulás ne békés uton, hanem a kés meg a dinamit, rombolás és vérfürdő árán hajtassék végbe — természetesen az emberi kultura igen nagy veszélyével.

Csodálatos szolgalelküség, vagy piramidális korlátoltság kell hozzá, midőn egy állam minisztere az idők és eszmék fejlődő szelleme elől homokba rejtett kopo. nyával kiadja a jelszót, hogy; »Szövetkezzünk az agráriusok ellen!«

Hiszen éppen az a legfőbb külömbség az agráriusok és a szocziálisták között, hogy az előbbiek a mai intézmények keretében **békés uton** akarják azt a nemzetgazdaságtani átalakulást véghez vinni, a melyre a szocziálisták is törekszenek, de ugy, hogy előbb tabula rázát csinálnának — vér és rombolás utján — hogy arra egy uj, utópikus társadalmat épitsenek.

Tehát, midőn Magyarország miniszterelnöke kiadja a jelrzót, hogy: »Szövetkezzünk az agráriusok ellen!« — nem tesz egyebet, mint egyengeti az utat a vörös szocziálizmus számára. Jóakaratulag föltesszük a kegyelmes urról, hogy csupán korlátoltságból cselekszi ezt.

Vagy talán azt hiszi, hogy a mai kapitalisztikus rendszer még sokáig föntartható? — Összes hibáival, összes büneivel? — — —

Az emberiségnek törekvését a valódi szabadság és egyenlőség felé a szuronyok millióival sem lehet föltartóztatni. Ennek a törekvésnek legjobban utjában állanak az anyagi kiváltságok, melyek a nem kiváltságos osztálynak a gyomrára sulyosodnak.

Azok a kiváltságok, melyeket a kapitalisták idők folytán a tőzsde számára megszereztek, elviselhetetlenebb nyomást gyakorolnak a szegények kizsákmányolt osztályára, mint a középkor feudális kiváltságai. Ha a nemesi előjogokat le tudták magukról vetni a jogegyenlőségre megérett nemzetek, akkor bizonnyára ezeket az ereikre tapadó pióczákat, ezeket az izmaikra szoruló bilincseket is levetik majd.

Az agrár-politika ezt a proczedurát békés uton akarja megvalósitani. Az agráriusok mindenütt a világon intelligens emberek, kik a status quoval tudnak számolni.

Nevezetesen tudják azt, hogy a tőzsde rohamos megrendszabályozása nem volna czélszerü; különösen nálunk nem, ahol különősen a 3 év óta vajudó valutarendezés mindennél jobban kimutatta, hogy Magyarország mindez ideig hitelből élt, hogy az állam jobban benne van a kapitalisták hatalmában, mint sem gondolni lehetett volna. Helyén van tehát bizonyos bölcs mérséklet a tőzsde tulságosan megnőtt szárnyainak megnyirbálásánál.

De másrészről e reformok halogatására már nincs idő. A magyar mezőgazdaságon segiteni kell, mert különben ez fog koldusbotra jutni.

Az állam tehát jelenleg Scylla és Charildisz közé került. Egyfelől a kapitalizmus, a tőzsde ragaszkodik görcsösen az ő bitorolt kiváltságaihoz, másfelől a mezőgazdaság, a kis-ipar kér, követel igazságot, mert exisztencziája van koczkára téve.

A választás nagyon egyszerü. Az igazság az agrárpolitika részén van, mert ezek saját igazságait követeli, a magyar mezőgazdaság, és a kisipar, midőn a tőzsdével szemben azt kivánja, hogy szüntesse meg az állam azt a kiváltságos helyzetet, melyet a tőzsde eddig igazságtalanul, a produczens elem megkárositásával élvezett. Vagyis

1. Hozza be az állam a tőzsdeadót! Illik, hogy azok, akik minden munka nélkül jóllétben élnek, ezreket nyernek: szintén arányosan járuljanak hozzá a közterhek viseléséhez.

2. Törölje el az állam a határidő üzleteket, hogy végre valahára ne azok szabják meg a buza árát, akik annak termeléséhez semmivel sem járultak? Nincs arra semmi szükség, hogy papiros buzával gsefteljenek a bőrzén és hogy ez erkölcstelen lutriajátéknak a mezőgazdaság fizesse meg az árát.

3. Törüljék el a kiváltságos bőrze-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Leánynézőben.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Egy szörnyen unalmas, forró augusztusi délután meghuzódva a néptelen kávéház egyik sarokasztalánál a kis pikoló kapuciner szürcsölgetése mellett filozofáltam a nagy világ dolgairól.

Miután eléggé világos képet alkottam magamnak azon madridi távirat politikai horderejéről, hogy Cuba kormányzójává Caleila tábornokot nevezték ki s miután azon meggyőződésre jutottam egy Buenos-Ayresből érkezett tudósitás folytán, hogy a la platabeliek igen okosan tennék, ha nem fészkelődnenek s alább hagynának az izgatottsággal, mert emberi számitás szerint a kormány csapatai teljes bizonyossággal alaposan elverik rajtok a port, az előttem fénylő tükörből azt vettem észre, hogy a kaszirnő egy ujságlap mellé temetve szőkefürtü fejecskéjét, szörnyen ásitozik; Jeomról, a főpinczérről nem is szólok. Minden harmadik-negyedik pillanatban elnyelhette volna az Eiffeltornyot.

S uramfia, alig, hogy ez észleletet tettem, érzem, hogy nyilik a szám, igen, nyilik minduntalan, ha akarom, ha nem. A fizetek szót már csak tagolva, pauzákkal s a legkülönfélébb hangmodulációkkal voltam képes kiejteni.

Fizettem. Jean előzékeny, udvarias ficzkó volt. Hogy megkiméljen minden fáradtságtól, mindjárt előre lefogta a visszajáró pénzből a maga borravalóját, a kiszolgáló pinczér krajczárait pedig hangos csörömpöléssel dobta a kinai ezüst tálczán levő vizes poharak közé.

Ah, ez a csörömpölés!

Amit évek hosszu sora óta egészen természetes és megszokott dolognak tartottam, az abban a pillanatban, midőn a krajczárok megcsörrentek a vizes poharak között, egész idegenszerünek s oly dolgnak tünt föl előttem, hogy kénytelen voltam afölött egy kis meditációt tartani.

Miért kell nekem, szegény miniszteri fogalmazónak, borravalót adnom Jeannak, akinek enyhe számitással legalább is tizszer annyi jövedelme van, mint nekem, csupán csak azért hogy kegyeskedik tőlem elvenni az amugy is ötszörös-hatszoros értékben felszámitott pikoló árát?

S miért kell nekem s egyáltalában a nyájas fogyasztó közönségnek azokkal a krajczárokkal fizetni a vendéglősök s kávések embereit, miért nem fizetik ők, mikor legtöbbjük már ugy is fuladozik a maga, akarom mondani a mások zsirjában?

Miért? Miért? . . .

Egy kis hozzávetőleges számitás a fehér márványasztalon s rémülve, hüledezve láttam, hogy e borravalók csak egy esztendőben egész kapitálisra rugnak.

A szomoru titok zár fölpattant s ettől a pillanattól kezdve egy cseppet sem csodálkoztam azon a pénzbőségen, melylyel jogászkorom óta folytonos hadilábon állok.

A legnagyobb indignáczióval hagytam el a kávéházat; a kaszinó felé még megbillentettem ugyan kissé a fejemet, de a Jean legalázatosabb szolgájára ügyet sem vetettem, az ujságot kiszolgáló pikoló fejére pedig egy hatalmas baraczkot nyomtam.

Azok a borravalók felázitották a véremet; azoknak a krajczároknak csörömpölése szivem eddigi nyugodt érzelmem mind nagyobb-nagyobb hullámgyürüket vetett.

Éreztem, hogy tragédia előtt állok. Meghasonlottam a világ-, akarom mondani a trinkgeldrenddel s e tépelődésem közepett a t. vendéglős és kávés urak iránt támadt mély ellenszenvem sok keserü incidenst idézett vissza emlékezetembe, melyeknek okai kozmás levesek, őzhus gyanánt feltálalt nyulaprólékok és zaczczos, émelygős kávék valának.

Kietlen, sötét éj vett körül. De egyszerre mintha egy piczinyke csillagfény csillámlott volna át e tenger sötétségen, egy piczinyke csillag nyájas, ábrándos sugára:

— Ha én nekem feleségem volna!

A vacsora alatt pedig oly lelki emociókon mentem keresztül, hogy a harmadik halbszeitlinál egész ünnepélyesen kijelentettem barátaimnak, hogy a legrövidebb idő alatt meg fogok nősülni.

A leánynézésnek ez a szomoru előjátéka.

*

Egy hét mulva Keller Petivel utban voltam . . .

Valahol Máramaros erdős bérczei között van egy igénytelen falucska, a Zádoryak ősi fészke.

Valamikor régen az egyik Zádory, mint

bíróságot. Hogy lehet azt megegyeztetni a fennen hangoztatott »jogállam« fogalmával, hogy a börziánerek, kiknek jórésze nem is tud magyarul, államot alkossanak az államban és a bőrze őrvényébe került magyar honpolgárok fölött saját kivételes törvényeik alapján itélkezzenek? — Vannak Magyarországnak bíróságai, tessék azokra bizni a börzeügyekben való birás-kodást.

4, Szabályozzák a bőrzetanácsnak hatáskörét, bövitsék ki az állam által kinevezett tőzsdebiztosok befolyását a tőzsdei ügyekre, Mert még eddig soha sem hallottuk, hogy a miniszterium által kinevezett két tőzsdebiztos csak föl merte volna nyitni a száját a tőzsdei visszaélések megszüntetésére.

5. Korlátozzák a differenciális üzérkedést, az értékpapirokkal és a nagy közönség belevonását a tőzsdejátékba, mely az egyesekre ugy, mint az államra csak kárral, erkölcsi és anyagi károsodással jár.

A ki ezeket a követeléseket igaztalanoknak, vagy fölöslegeseknek tartja, annak nincs egy csöpp érzéke sem arról, hogy mi a jogosság; nincs egy szikra ismerete sem arról a sulyos helyzetről, melybe az ország közgazdasági helyzete az évtizedek óta üzött kizsákmányolási politika következtében jutott.

Csak egy ellenvetés van, ami a tőzsdereform ellen némi figyelmet érdemel. A félelem ellenvetése, hogy az internationális tőke, ha eddig élvezett előjogaitól meg lesz fosztva: akkor az ubi bene, ibi patria elvénél fogva kivonul az országból és ez által nagy kárt okozhat.

Ez az ellenvetés azonban csak akkor állhatna fönn, ha Magyarország volna az első, a hol a tőzsde igazságtalan előjogainak megnyirbálására gondolnának.

De most, midőn a müvelt államok majd mindenikében be van már hozva a tőzsdeadó, sőt szépen jövedelmez is az államnak; midőn már minden állam részint megtette az intézkedéseket a tőzsdei visszaélések megszüntetésére, részint már a valósulás stádiumára hozta ezeket a reformokat: akkor még mindig tagadni ezeknek jogosultságát apportunizmusból, ez nem volna egyéb, mint korlátolt kislelküség.

Mert először is a kötött tőke nem fogja elhagyni a tőzsde panaszára az országot, a mozgó tőke pedig nem talál még e követelések teljesitése után sem alkalmasabb helyet a budapesti tőzsdénél. Sem a zulu-kafferekhez sem az éjszaki sarkra nem fog az kivánkozni, ha az eddig élvezett óriási nyereség helyett meg kell elégednie kevesebbel, mely még e rendszabályok után is óriási lesz más tisztességes kereset-források jövedelméhez képest,

A liberálisok bukása.

A főrendiház tárgyalásairól tegnap délután a következő távirati értesitést kaptuk:

Budapest, márczius 23. (Saját tudósitónk távirata.) A főrendiház mai ülésében a zsidók reczepcziójáról szóló törvényjavaslat az általános tárgyalásnál 7 szóval megbukott.

—

A tapolczai mandátum.

Miként a budapesti lapok értesülnek, Tapolczán a szabadelvü párt képviselőjelöltje Hertelendy Ferencz. A függetlenségí párt Kossuth Ferenczet lépteti föl. De a néppárt is mozog s gróf Esterházy Ferenczet emlegetik jelöltjéül. — Már itt azután furcsa helyzete lesz a — kormánynak.

Frivol éretlenség.

A nyitrai választás mozzanataiban leálczázott valódi liberálizmus üzelmei az oka, hogy egy nap is eltelhetett anélkül, hogy egy helybeli lap izléstelen frivolságát kellőleg megróttuk volna.

A vallástalanságot is törvénynyé emelni képes tulzó iránynak éretlen és tanulatlan müvelőitől telhetett csak ki, hogy egy lap élén párhuzamban az egyik hasáb Pápa ő Szeutsége legujabb allokuczióját, a másik hasáb pedig Endrődi Sándornak páholyszagu költeményét hozza.

Ez allokuczióban a keresztény tanok legfőbb öre fájdalom méltóságteljes komoly szavaival, az igazság higgadt egyszerüségével utal arra, hegy Magyarországon törvénynyé lett a polgári házasság, az elválás lehetőségével, a kötelező alakkal és polgári itélkezéssel. Kimondja egyúttal, hogy e törvény a Jézus alapitotta egyház tanaiba ütközik . . .

E nyilatkozat mellé, illetőleg fölé helyezi azután a szellemtörpeség a Heine-majmoló Endrődinek gunyversét.

Mi sem nyilatkozunk magunk, hanem megszólaltatjuk Anglia legnagyobb, különben protestáns vallásu történetiróját. Olvasóinknak kik talán nem ismernék, épülésül. vigaszul. Azoknak a kapaszkodó parallelistáknak pedig tanulás végett tanulságul.

Macaulay (Rankenak »Die römischen Päpste« cz. munkája feletti szemléjében) irja:

»Nincs, sohasem volt e földön oly müve az emberi politikának, mely annyira megérdemelje a vizsgálást, mint a római katholika egyház. Ez egyház története összeköti az emberi müve-

---

amolyan kurta nemes botlott ez ismeretlen zugba, akinek összes vagyonát valamelyik törökverő ősétől reámaradt kutyabőrre rajzolt czimere képezte — valahogyan ott ragadt.

Azóta a Zádoryak turták a földet, fogták az ekeszarvát, kupeczkedtek lóval, disznóval s nem eredménytelenül.

Mikor legutoljára kóboroltam e vidéken, hallottam, hogy kitünőbb töltött káposztát, mint aminőt a Zádory lányok főznek, emberfia még nem evett s rvpogós turós csuszájuk pedig hires volt messze földön.

Ez jutott eszembe ama szomoru augusztusi nap estéjén s ugy rémlett, mintha a Zádory lányok eme jeles tulajdonain kivül még egyebet is hallottam volna. Igen, igen, mintha azt beszélték volna, hogy máskülönben bizony elég nagy libák, kiknél a hazai történelem a falujok határánál végződik, a világtörténelem pedig a megyéjök végpontjait nem ugorja keresztül.

Az igazság kedvéért mellesleg megjegyzem még azt is, hogy mintha holmi ezer hold kövér, jóféle fekete földről is hallottam volna valamit beszélni, melyet ugy hozományképen emlegettek, de hát ez utóvégre is lényegtelen dolog.

Elég az hozzá, hogy utban voltunk arra felé, még pedig a legkomolyabb szándékkal.

Zádory Margitot már ismertem.

Egy harmad-negyed rangu iczike fürdőhelyen találkoztam vele évekkel ezelőtt. Majálist rendeztek a megyei urak s ott volt a kis pufók arczu, rövid szoknyás Margit is az édes atyjával, kinek öblös tajtpipája nem esett ki egy pillanatra sem a szájából. Akkor történt, hogy a kicsi Margit, mikor látta, hogy senki sem viszi a tánczba, megfogta a kezemet és biztatott:

— Bácsi! járjunk már mi is egyet!

Zádory hatalmasat nevetett a kicsi ötletén s dicsekedve mondá, hogy azért olyan bátor az eszemadta, mert teljesen az ő nevelése . . .

Mig parasztos, örős tengelyü szekerünket a két hegyi mokányló lassu lépésben, döczögve vonszolta a keskeny, göröngyös, sziklás utakon, csöndes rezignáczióval gondoltam Margitra. Gondolatban ujra átéltem a mult bohóságait, az aranyos sugarakkal átszőtt vidám napokat s a legényélet ezernyi apró örömei s apró bájai oly elbüvölő kaleidoszkopban ragyogtak elém, hogy fájt a bucsuzás. S mindezzel szemben állott Margit, az ő pufók, kövér arczocskájával, falusi elegancziájával . . .

— Ugy hiszem, biztosra utazunk, szakitá meg a csendet Peti barátom.

— Valószinüleg.

— Eh, kishitü! Biztosra, ha mondom. Ilyen falusi néppel csak bánni kell tudni. Bizd csak reám az egészet.

Az igazat megvallva, Pistinek az a szerep volt szánva, hogy kellő alkalomkor rólam oly nyilatkozatokat tehessen, melyek alkalmasak arra, hogy engem előnyös világitásban tüntessenek föl. Peti pedig a szinezéshez s az érdekes helyzetek teremtéséhez magam is értek.

Hogy mindjárt első megjelenésünkkor valamelyes hatást érhessünk el, azt a mesét gondolá ki, mintha rablókalandon estünk volna keresztül s mint teljesen ismeretlenek e vidéken, kérjük pár órára a Zádoryak ismert vendégszeretetét. A többi majd jő magától.

Ugy alkonyattáján értünk a kis faluhoz. Az apró, szalmával fedett házacskák közzül messze kimagaslott a Zádoryak ősi kuriája. Impozáns, magas épület, hatalmas méretekkel.

A megállapitott terv szerint kis kézi táskánkat magunkhoz véve. szekerünket visszaküldöttük és revolverünket oldalunkra csatolva gyalog indultunk be a faluba. A szobákban már akkor felgyujtották a lángokat, s a hatalmas ablakok elhaló fénynyel világoltak ki a messzeségbe.

— Épen a legjobbkor érkezünk, sugta Peti barátom; a kaland elbeszélését hadd teljesen én reám, te legfölebb csak szerénységből szólj bele itt-ott.

Bementünk. Egyszerre vagy tiz nagy szelindek rontott reánk a tágas udvar különböző részeiből s ha a mindenes nincs ott, menten széttépnek.

— Jó jól, — sugta Peti, — haragos kutyák: szives házigzzda!

Beküldtük névjegyeinket azon kéréssel, hogy mint teljesen idegennek, ez éjjelre kérjük Zádory ur szives vendéglátását.

Mig egy-két percz mulva magas, kövér alak jelent meg a verandán.

— Tessék, kedves uram öcsém, tessék beljebb kerülni. No de ilyet! Még ilyen csekélységet is kérni. Ki hallott már ilyet? Enyje, enyje nó! Margit, Margit leányom, anyjuk jertek csak, vendégeink érkeztek!

S ezzel karonfogva mindkettőnket, bevezetett a tágas, nagy csinnal berendezett ebéd-

lődés két nagy korszakát. Nincs más intézmény, mely visszavinné az elmét abba a korba, midőn az áldozat füstje a Pantheonból szálla föl, s giraffok és tigrisek szökelltek Flavian amphitheatrumában. A legbüszkébb királyi házak csak tegnapiak, a főpapok leszármazásával hasonlitva össze. E leszármazást szakadatlan sorozatban nyomozhatjuk vissza attol a pápától, ki Napoleont a ticzenkileuczedik században koronázta meg, addig a pápáig, ki Pipint a nyolczadikban kente föl; s Pipin korán sokkal följebb terjed e fönséges dynasztia. A velenczei köztársaság közeliti meg régiségre nézve. De a velenczei köztársaság modern vala a pápasághoz képest, s a velenczei köztársaságnak vége, és a pápaság áll. A pápaság áll, nem hanyatlásban, nem mint puszta rágiség, hanem telve ifju erővel. A katholika egyház most is a világ legszélső végeig küldi missionárusait, kik oly buzgók, mint azok valának, kik Ágostonnal Kentben szálltak partra, s most is ugyanazon szellemmel állnak szemben ellenséges királyokkal, melylyel Attilával álltak szembe. Hiveinek száma nagyobb, mint bármely előbbi korban. Szerzeményei az uj világban bőven pótolták kárát veszteségeiért az óban. Szellemi uralma kiterjed a nagy országokon, melyek s Missouri sikjai és Horn foka közt fekszenek, oly országok, melyeknek egy század mulvva, nem valószinütlen, szint annyi népességök lesz, mint a mennyi most Európht lakja. Felekezetének tagjai bizonyára nincsenek kevesebben 150 millónál s nehéz lenne kimutatni, hogy a keresztyén secta összesen 120 millióra rug. *Nem is láttunk jelenséget, mely oda mutatna, hogy hosszu uralmának vége közeledik. Ő látta kezdetét minden kormánynak* és minden egyházi intézménynek, mely jelenleg a világon létezik; s nem tudjuk bizonyosan, nincs-e arra hivatva, hogy *mindeniknek végét lássa*. Nagy volt s tisztelt mielőtt a szász Britanniába lépett, mielőtt a frank átment a Rbénuson, midőn még görög ékesszólás virágzott Antiochiában, midőn bálványokat imádtak a mekkai templomban. *Es talán fenn fog állani ernyedetlen erővel, midőn valami uj-seelandi utazó egy nap pusztaság közepett a londoni hid egyik tört ivezetén foglal helyet, hogy szent Pál (templom) romjait vázolja.*"

Igen, a nagy Macaulay, aki buvárkodva sokat tanult, gondolkodott, elmélkedett, ily meggyőződésre jutott.

De vajjon várhatjuk-e Endrőditől s nváradi társától, hogy ily meggyőződés magaslataig emelkedjenek??

Katholikus mozgalmak.

A néppárt szervezkedése.

Pozsony városában a néppárt a napokban, a legnagyobb érdeklődés mellett nagyszámu választók jelenlétében megalakult. A néppárti egyesület alapszabályait elfogadták s a miniszteriumhoz felterjesztik.

Sárosvármegyében megindult a mozgalom a néppárt létesitése és szervezésére vonatkozólag. Pleténvi Endre apát-plébános és Dzubay József kanonok közös felhivást intéztek az illető esperességek által érdekelt választóközönséghez, másrészről pedig az eperjesi választó-kerületre vonatkozólag a központban tényleg megtartották az irányadó előértekezletet, melyben a megjelent vidéki választók egyhangu megállapodásával határozat hozatott a népképviseleti rendszerből kifolyó törvényes szervezkedés előfeltételeinek nyugodt szem előtt tartása és azoknak hatályos érvényesitése ügyében.

Pösténvben a gaigóczi választókerület papsága Brucker Ágoston összehivására gyülés tartott, melyen egy szivvel lélekkel a néppárt programmjához csatlakozott. Az értekezlet világi elnöke volt ocskal Ócskay Rezső bucsányi nagybirtokos, egyházi elnöke Praznovszky Mihály nyug. esperes-plébános, jegyzője pedig Sándorfi Nándor lopassói plébános. Legközelebb nagyszabásu gyülést tartanak, a néppárt szervezéséhez pedig már hozzáláttak.

Legujabban a néppárt Sopron, Temes és Vasvármegyék több járásaiban alakult meg.

Katholikus körök.

Tisza-Várkonyban rendkivül népes értekezleten megalakul a katholikus népkör. Az értekezleten Vimmer Ferencz plébános elnökölt s igen szép beszédben fejtegette a népkör czéljait. A kör eddigl tagjainak száma meghaladja a 70-et. Az alapszabályok már fel vannak terjesztve a miniszteriumhoz. A megyés püspök atyai áldásában részesitette a kör tagjait.

Pudmericzen megalakult a kath. kör, Jankovics József plébános elnöklete alatt egyelőre 56 taggal. Ifj, gróf Pálffy János a község kegyura, szintén belépett a kör tagjai közzé.

Endrődön a határhoz tartozó kondorosi tanyák között, kath. olvasó kör alakult. A kör alapszabályai fel is terjesztettek az illetékes helyre.

Vágbeszterczén és Nagy-Ditsén is kath. körök vannak alakulóban.

Lapszemle.

Budapest, 1895. márczius 23.

A **Magyar Állam** A nyitrai választás czim alatt azt mondja, hogy a jogállam eszméjével nem lehet megegyeztetni a nyitrai választást, mely az alkotmány tisztaságát fertőzteti meg. Abszolutizmusnak nevezi ezt, még pedig a legczudarabb fajtából. Ha van ugymond a kormánynak érzéke a szabadság és tisztesség iránt, legelső feladata szerinte a választás megsemmisitése aztán Tarnóczy és társai ellen a bünvizsgálatnak megindítása.

A **Hazánk** a főrendiházi ellenzék tegnapi fényes győzelmével foglalkozik s azt igéri, hogy ha az országban csak egyetlen egy embert mutatnak neki, kit egyházpolitikai javaslatok boldogabbá tettek, lemond minden oppozicziójáról.

A **Pesti Napló** a tegnapi főrendiházi szavazatokkal foglalkozik s azt mondja. hogy a magyar szabadelvüek ragaszkodni fognak alkotásukhoz, amelyet a képviselőház óriás többsége már két izben elfogadott, s a főrendek ellentállását meg fogják törni szivós küzdelmükkel, fáradhatatlanul visszaküldve hozzájuk a reform függőben hagyott részét mindaddig, mig a jobb belátás nem győz a főrendiházban is.

A **Magyarország** Nyitrai ember czim aiatt elmondva azon törvénysértéseket, melyeket a a választási elnök Nyitrán elkövetett: vizsgálatot kér. Azt a nyitrai embert ugymond, tegyék orvosi megfigyelés alá. Ez az ember vagy féleszü, vagy bünös. Ennek tehát szerinte, vagy a kórházban van helye vagy a börtönben.

A **Pesti Hirlap,** mely ujabb időben veszedelmesen kezd hasonlitani a »Borsszem Jankó« czimü viczczlaphoz, szörnyen fel van dühödve a liberalismus veresége miatt s a mágnásokat és főpapokat támadja. A mágnásokról azt mondja, hogy nincs köztük egyetlen egy sem, ki a hazának nagy szolgálatokat tett volna. Hja! persze oly nagyokat, mint a »Pesti Hirlap«, megvalljuk őszintén, nem tett senki az országban, mert ahhoz mindenekelőtt a semita faj főtulajdonsága lenne szükséges, a mi szerencsére mágnásainknál hiányzik.

---

lőbe. Margit s az édes anyja ott állottak egymás mellett.

Egy pillanatra, midőn Margitot megláttam, lábaim mintha meggyökereztek volna. Szép, magas, nyulánk termet, arcza halvány, plasztikai szépségü vonásokkal, szemei sötétek mint az éj s villogók, mint a karbunkulus. Dus, fekete haja vastag fonalokban kigyózott végig rózsaszinü ruháján.

— Dr. Buzay Sándor és Keller Péter miniszteri fogalmazók a fővárosból, mutatott be bennünket az öreg Zádory.

— Valóban, bocsánatért kell esedeznünk, vevé át a szót Peti, hogy ily szokatlan időben alkalmatlankodni merészelünk . . .

— Már micsoda alkalmatlankodás? — dörmögé Zádory.

— De a történtek után valóban Isten kisértés volna tovább folytatni utazásunkat.

— Valami szerencsétlenség történt, kérdé Zádoryné.

— Amint vesszük nagyságos asszonyom. Ha egyedül vagyok, mindenesetre az, mert én már a halál torkában voltam és hogy itt vagyok, azt csak kedves kollegámnak köszönhetem.

— De kérlek édes Petikém! mondám szemlesütve.

— Ah, valóban? kérdé egyszerre Margit és az édes anyja.

— Tudom, hogy szerénységét bántom meg de nem tehetem, hogy itt is ismételten köszönetet ne mondjak életem megmentőjének.

Margit reám nézett s éreztem, hogy arczomat elönti a vér.

Mig az öreg Zádory unszolására helyet foglaltunk, Peti a következőkép folytatá:

— Épen alkonyodni kezdett, midőn innen a falutól körülbelől egy órányira a hegyek között egy mély uton egész gyanutlanul haladtunk kocsinkkal. Halvány, áttetsző sötétség borult a vidékre. Egyszerre a jobboldalon elterülő sürüségből három hatalmas termetü, marczona alak rontott elő s kezeikben kést villogtátva, kocsinkat megtámadják. (Margit elhalványodva, egy halk jajkiáltást hallatott.) Fegyverünkhöz kapva, hirtelen leugrunk a kocsiról. Én ugrás közben elesem, mire mindhárman reám vetik magukat . . . (Margit kezeit ijedten összekulcsolta.) S ki tudja, élek-e a következő pillanatban, ha Sándor segitségemre nem jőni. Lőni nem lehetett, mert engem is találhatott volna, hanem hősi elszántsággal, puszta kézzel rontott megtámadóinkra. Emberfeletti küzdelem keletkezett, mely perczekig tartott; életünk forgott koczkán, annál is inkább, mert kocsisunk leszórva kézi táskáinkat a támadás kezdetén elvágtatott. A gyáva!

Végre sikerül jobb kezemet kiszabaditanom, s egy párszor vaktában elsütöttem revolveremet. Erre a támadók Sándor hatalmas csapásaitól több sebből vérezve, egér utat vettek.

Zavartan, piruló arezczal fogadtam a Zádory család gratulácziói s Margitért csak áldani dudtam a Peti átkozottul hunczut szinezését. Éreztem, hogy félfejjel nőttem!

— De uraim, azonnal értesitem a dologról a csendőröket, felköttetem a gazembereket! tört ki a méltatlankodás Zádoryból.

— Csak azt ne, édes jó urambátyám csak azt ne! Hadd fussanak! csendesité Peti az öreget.

— Én nem akarom senki vesztét! szólék nagylelküled.

— Mily nemes szive van önnek! jegyzé meg Margit kissé elpirulva,

Mialatt az estebédet feltálalták, alkalmam volt Petivel egy két szót négyszem közt váltani.

— No, meg vagy elégedve? kérdé.

— Teljesen, de talán nagyon is elhajtod a sulykot!

— Barátom, fő az emberismeret. Az pedig nekem van. Elsajátithatod itt még messzebbre is, ameddig tetszik. Látod, milyen szentül elhittek mindent? Uri familia, de hát, hát, valljuk meg csak olyan fátum . . .

Eszembe jutott ismét, amit valamikor a Zádory leányokról hallottam, kinek ketteje már ez ideig főkötő alá került, hogy nagy libák tehát tökéletesen megnyugodtam a Peti szinezését illetőleg; e nézetemben megerősitett az is, hogy Margit alig szólott egy két szót, azt is oly félénken, bátortalanul, csak nagy fekete csillogó szemei beszéltek büvös igéretről, édes boldogságról . . .

Estebédnél a társalgás eleintén különböző dolgokról folyt meghitt egyszerüséggel, szivélyesen. Peti mondhatom remekül játszotta szerepét. Alig pár órai ismeretség után a család igen megtisztelő bizalmával tüntetett ki, s ugy vevém észre, mintha Margitban is sikerült volna az érdeklődést magam iránt felkelteni.

De nem is esoda. Nem volt Magyarországon egyetlen egy jónevü publiczista, költő vagy

A **Budapesti Hirlap** a nyitrai választással foglalkozik s rendkivül kikel a jelen gyámoltalan kormány ellen, mely ezt az egész választást igy elrendezte s joggal kérdi, hogy attól a sok paraszt embertől, kiket ott raffinált faggatásokkal ütöttek el szavazó joguktól, mikor adót szednek, akkor is oly kényesek-e a személyazonosság megállapitása körül.

A **Nemzet** szörnyen feldühödve a liberalisok tegnapi csufos vereségén a főrendiházban, végkép elvesztette még azt a csekély józanságát, melylyel eddig birt, s a tehetetlen gyülölet vad szitkozódásainak egész tárházát zuditja az ellenzéki mágnásokra.

Az **Egyetértés** a főrendiházról czikkezik s nagyon természetes, hogy miután azt nagyon gyarlónak és gyengének tartja, sürgeti annak alapos reformálását.

A **Nemzeti Ujság** a liberálisok vereségével foglalkozik s örömét fejezi ki az ellenzék győzelmén, majd hosszasan czáfolja a Wlassics Gyula beszédét s azt kérdi, miként mondhat egy volt egyetemi jogtanár ilyen absurdumokat, melyekkel kompromittálta magát az egész ország szine előtt.

A **Magyar Hirlap** az ellenzéki főrendek győzelméről czikkezik s miután dühös szidalmakkal illeti őket, megjósolja nekik, hogy ez a győzelem egyszersmind az ő bukásukat is jelenti, mert a liberális Magyarország nem fogja továbbra is türni azokat, kik haladásának (?!) utját állják.

A **Pester Lloyd** a győztes mágnásoknak támad s olyan czimekkel illeti őket, melyeket nem tartunk illőnek reprodukálni. Önkénytelen eszünkbe jut, hogy: »Quel le style, tel est l'homme.«

A **Neues Pester Journál**, a főrendiház tegnapi nagy fontosságu szavazás eredményével foglalkozik s azt mondja, hogy hiába győzött az ellenzék, a képviselőház addig fogja változatlanul visszaküldeni e javaslatokat, mig végre a főrendiház megadja magát. (Reméljük, hogy csalódni fog.)

Országgyülés.

Főrendiház ülése.

Márczius 23.

Már 11 órakor gyülekeztek a méltóságos főrendek, kik között tegnap nem látott kormánypárti alakokat is láttunk.

A gyülés elejét Zichy N. gróf fölszólalása tette érdekessé a tegnapi jegyzőkönyv és az elnök enunciáczióra vonatkozólag, melyeket — ujra is hangsulyozta — csak az elnök és a ház méltósága iránt érzett tiszteletből vett tudomásul. De miután ebből praeczedenst alkotni nem óhajt, azért e nyilatkozatát jegyzőkönyvbe venni kéri.

Ennek a kérésnek a ház elnöke nem tett ugyan eleget, de bizonyára kiérezte azt az udvarias szemrehányást, melyet a tegnapelőtti és a tegnapi álláspontja közt eltagadhatatlan különbség keltett az ellenzéki főrendekben. Kétségtelen, hogy csak a Szlávy egyénisége iránt oly általános tisztelet és a főrendiházban szokásos courtoisie kerültette el ez alkalommal is a élesebb jeleneteket.

Az ülés második nevezetessége a szavazás volt, melylyel a főrendiház néhány ellenzéki szavazó a mai napra beérkezett udvari méltóságok és kinevezettek segélyével elfogadta a III. szakaszától megfosztott javaslatot a vallászabadságról.

A harmadik nevezetesség a Csáky-Pallavicini őrgróf fölszólalása volt, mely alatt a házban szokatlan csend uralkodott a miniszterek csodálkozva és zavartan ültek helyeiken, mert Wlassich tegnapi, Schlauch bibornok ellen irányuló modortalan fölszólalása után ugy látszik abban a hitben ringatták magukat, hogy csak ők a főrendiházban a nebánts-virágok. Az őrgróf ur Wlassich minisztert ebből az elfogultságából alaposan kigyógyitotta.

*

Az ülés kezdete 11 óra 7 percz.

Elnök: Szlávy József koronaőr.

Jegyzők: Gyulay Pál, Rudnyánszky József, Gaál József.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Wlassics Gyula, Dániel Ernő, Lukács László, Perczel Dezső, Josipovich Imre Festetich Andor, Erdélyi Sándor, Fejérváry Géza br.

A főpapi karból jelen vannak a tegnapiak.

Elnök a gyülést megnyitván fölolvastatja a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Zichy N. gróf: Tegnap az elnök anunciációjára, melylyel az előbbi napon megejtett szavazás intézte el, ő kijelentette, hogy abban megnyugszik, de óhajtja, hogy ez praecedensül ne tekintessék. Óhajtja, hogy e megjegyzése a jegyzőkönyvbe is bevétessék. (Nagy mozgás a jobb oldalon.)

Elnök feleslegesnek tartja a megjegyzésnek jegyzőkönyvbe vételét, mivel az a naplóban ugyis benfoglaltatik.

Gajzágó Salamon hasonló értelemben szólal fel.

Zichy N. gr. Miután a ház méltóságának és joggyakorlatának megőrzésére szolgáló inditványa ellenkezésre talált, nem érzi magát indittatva, hogy azt ismételje.

Jegyzőkönyv hitelesités után következik a napirend: **a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat részletes tàrgyalasa:**

A 25. §. elfogadtatik.

A 26. §-nál

Zichy N. gr. és **Wlassich** Gy. felszólalása után elvetették.

A 27., 28. és 29. szakaszok változatlanul elfogadtatták s ezzel a részletes tárgyalás véget ért.

Elnök felteszi a kérdést, hogy elfogadják-e a főrendek a módositott törvényjavaslatot, igen vagy nem?

A kérdés fölött névszerinti szavazással döntenek.

Megejtetvén a szavazás, az eredmény a következő: a III. szakasz kihagyásával az egész javaslatot elfogadja a főrendiház 15 szótöbbséggel: 127 szavazat adatott be mellette és 112 ellene.

A napirend szerint következik a zsidó vallás reczepeziójáról szóló törvényjavaslat, melyben legelőször hozzászól.

Csáky-Pallavicini E. őrgróf kijelenti, hogy mindenekfölött magyar hazafinak érzi magát és tisztán ezen az alapon helyesli a gr. Csáky által a képviselőházban elmondottakat ama bizonyos fajról, mely Tarnopolból nyulbőrrel jött be az országba, hol most az urat játszsza.

A legnagyobb átoknak tartja ezt a népfajt az országon, már eddig is és nem találja hazafias dolognak azok törekvését, akik még jobban urrá akarják azt a fajt tenni. Sokat jár a külföldön és valahányszor haza jön, mindig bántja az orrát az a foghagyma szag, mely betölti ezt az országot a Kárpátoktól az Adriáig. Nem kételkeoik kijelenteni, hogy a nmléltóságu kultuszminiszter ur minden cselekményét is ez a foghagymaszag jellemzi különösen, midőn beadja ezt a törvényjavaslatot, melyet szóló nem fogad el soha még az általános tárgyalás alapjául sem.

---

más akárki, ki ha szóba került, azt Peti meg ne tette volna az én puszi pajtásommá.

Az utazásunkra meg ráfogta, hogy a miniszter megbizásából tanulmányuton vagyunk s a kvarczokat tanulmányozzuk azon a vidéken.

Egyébse kellett az öreg Zádorynak. Rögtön átakarta hozatni egész kvarczgyüjteményét, mely messze földön hires s amelyben oly ritka példányok vanuak. hogy kristályosodásukat s fémtartalmukat egész korrektül meghatározni maga sem tudja, jólehet ő is szakértő e téren. Hátha sikerül az nekünk ?!

Peti idegesen kezdett fészkelődni a széken s némi akadozottsággal s többszöri köhintés után azon megjegyzést tette, hogy az ily vizsgálódásokra a lámpafény nem igen alkalmas s csakhamar egy zseniális apropos felkiáltással a költészetre terelte át a társalgást.

— Ah, tehát Margit kisasszonynak Baranger a legkedvesebb költője? Mondhatom, kitünő költő, a szó legteljesebb értelmében: igaz poétai lélek. Ha nem csalódom, Sándor barátomnak is kedvencz költője. Csakhogy ő eredetiben olvasta. A magyar forditások rosszak, silányak. Ah, az eredeti szöveg lehet még csak felséges, isteni.

— Ön beszéli a franczia nyelvet? kérdé Margit kivánesian felém fordulva.

— Igen, ámbár egy kissé hibásan.

— Csak szerénykedik, vágott közbe nagy elkesen Peti, hogy sikerült az öreget a kvarczokról elhallgattatnia. — csak szerénykedik. Epen a multkor mondotta valaki, hogy alig lehet megismerni beszédéről, hogy nem született franczia.

— Ah, az igen szép nyelv, felelelé Margit, különösen ha Beranger kezeli.

— Szavalj valamit tőle édes Margitom, hisz te oly szépen szavalsz, kérte Zádory, büszkén diadalmasan tekintve leányára.

Margit nem kérette magát, szavalni kezdett Berangertól elhaló, lágy zengzetes — franczia nyelven.

A világ egyet fordult velünk. Peti elsápadt, s én megigézve, zavartan s remegve a kőzeli pillanatoktól néztem Margitot, amint benső hévvel, átszellemülve interpretálta Beranger liráját.

Érteni nem értettünk belőle egy szót sem, de azért lelkesült tapsban s áradozó dicséretben törtünk ki, amikor megsejditettük, hogy befejezte.

Miután Margit örömét fejezé ki, hogy pár napig legalább lesz alkalma valakiven e nyelven társaloghatni s miután a tüzetes kvarczvizsgálat is másnapra kilátásba helyeztetett, nyugalomra tértünk.

... Egy átdrukkolt, átvirrasztott éjszaka után másnap korán reggel miniszteri sürgős intézkedés folytán rögtön utaztunk ...

* Napló 188 ...

Ah ez a felséges, zengzetes franczia nyelv! Napjában tizszer is az ágy alá csapom s a poklokra kivánok minden franczia nyelvtant, de ilyenkor megjelenik előttem Margit, az ő mély sürü szemeivel s tanulok tovább hüségesen, akár egy kis gimnazista, kettőzött erővel, ketőzött szorgalommal.

*

Napló 188 ...

Végre! Ugy beszélek, akár egy született franczia. Tehát mehetek, repülhetek Berangert interpretálni.

Épen most veszem a hirt, hogy Margit férjhez ment. Oh jaj, férjhez ment egy olyanhoz, aki még nem is tud francziául. Tehetetlen dühömben szeretném visszatanulni ezt a szép, zengzetes, lágy franczia nyelvet.

*

A leánynézésnek ez a szomoru utójátéka...

Égly Mihály.

Apróság.

Czigány a borbélynál. Czigány: (a borbély kiméletlenül borotválja): Aczilborotva ez kérem, tekintetes borbély urasságát? ...

Borbély: Igen, aczél.

Czigány: No, mindjárt gondoutam, mert a semem is sikrákat hány tile.

Hogy néz ki a vilàg vége? — No, ha keed a világ végén is járt Taliánországba, hát mondja el, hogy mit látott keed ottan ...

— Mit-e?! Hát bizony szerelmes öcsém, édes keveset, mert be volt a világ deszkázva.

— Hát aztán nem nézett keed át azon a keritésen?

— Már hogy ne néztem volna. — Hát mit látott? — Mit-e?! Hát egy bikácsi ember mohart kaszált ...

Epizódok a nyitrai választási „müvelet"-ből.

Vissza kell még térnünk Tarnóczy nyitrai égbekiáltó viselkedésére, annak epizódjaira, mert hiszen kötetet lehetne arról irni.

Tarnóczy egy napra valósággal Nyitra deszpotájának, minden felelősségtől mentes autokrata uralkodónak képzelte magát. Ugy is viselkedett. Gőgös arczczal járt az utczán, — mert hiszen többször volt az utczákon, mint a szavazóhelyiségben, — gorombáskodott boldoggalboldogtalannal; s ha valaki, bár a legszelidebb hangon, egy szó ellenvetést mondott, tüstént letartóztatásával fenyegetőzött.

Az ellenzéki választókkal, akár intelligens emberrel, akár paraszttal, oly hangon beszélt, a hogy a törvényszék előtt álló rablógyilkossal sem szokás. Ualóságos keresztkérdések alá vetette őket.

A szavazás komédiájából regisztrálunk még néhány részletet.

— Kire szavaz? kérdezte az egyik elnök a szürös választót.

— Ifju gróf Zichy Jánosra.

— Melyikre? A nepomuki szent Jánosra?

— Nem, csak a szent Jánosra.

— Szent János nem jelölt. Elmehet.

Volt olyan választó is, a ki, arra a kérdésre, melyik Zichy grófra szavaz, azt felelte: a lángi Zichy grófra. Ifju Zichy János gróf birtoka ugyanis Lángon van. A felelet ez volt:

— Lángi Zichy gróf nincs jelölve. Mehet!

Mindezeket a kedélyeskedéseket a szobában lebzselő Latkóczy-párti kortesek vidám kaczajjal honorálták.

Hogy az ostromállapot, mely a polgárokat gyakran még lakásuktól is elzárta, milyen hangulatot okozott Nyitrán, arról Perczel belügyminiszter értesülhetett azokból a sürgönyökből, melyeket előkelő kormánypárti polgárok menesztettek hozzá. A város valósággal el volt zárva a forgalomtól. Még a bérkocsik sem közlekedhettek, hacsak külön engedélyük nem volt. Hunyady Imre gróf belső titkos tanácsos reggel vonaton érkezett a városba és a vámnál kocsiját feltartóztatták, nem akarták bebocsátani, mert nem volt Tarnóczytól paszpartuja. A gróf beüzent Crausz alispánnak, a ki kiküldötte a grófnak a város szélére az irásbeli engedelmet, hogy Nyitra területére léphet, — háromnegyed órai várakozás után.

Hunyady gróf a nap folyamán megtekintette az ellenzék tanyáit, ha ugyan tanyának lehet nevezni azt a sártengert, melyben állt. A mit látott, az olyan, hogy az öreg gróf sirva fakadt. Az egyik tanyán egy disznóól volt az egyetlen födött hely, a hova a választó behuzódhatott és ebben is harmincz ember szorongott, mig a többi, a ki az esőben ázott, irigykedve nézte ezeket a boldog halandókat. Hunyady gróf állitólag kijelentette, hogy fölmegy a királyhoz és tudomására juttatja a látottakat.

A három tanya kettejében volt ugyan egy-egy piczike korcsma, de ezek egyikét lefoglalta a katonaság, a másik pedig oly kicsi volt, hogy ötvenen megtöltötték. Ennivalót azonban ez a a két kis korcsma nem tudott szolgáltatni.

Megemlitjük, hogy ifju Zichy János gróf éjjeli 11 órakor kiüzent az ellenzéki táborba, a hol akkor még vagy 700 választó volt jelen, hogy nem kivánja tovább, hogy étlen, szomjan, ázva, fázva kinlódjanak s haza mehetnek. Ennek ellenére azonban még csaknem reggel 3 óráig szavaztak az ellenzékiek, a Zichy-párti községek mind ez ideig megjelentek az urnánál; igy péleául a Szulyovszky bizottságánál az utolsó község Zichy-párti választói negyed 3-ig szavaztak, Tarnóczy bizottságánál valamivel tovább, noha szavazatukat esak elvétve fogadták el. Ez az oka, hogy a választás reggel 5 óráig elhuzódott.

Több község azonban tényleg szavazás nélkül eltávozott.

A választási jegyzőkönyvbe csak alig tizedrészét vették föl az elutasitott szavazatoknak. Azokat, a kiket a név, a kor vagy foglalkozás kérdésénél ütöttek el a szavazattól, nem jegyezték a visszautasitottak lajstromába.

*

Markos Gyula, a »Herkó Páter« czimü élczlap szerkesztője, a kit állitólagos izgatás czimén letartóztattak, kijelenti, hogy ő nem izgatott, hanem csak azért esett az erőszak áldozatául, mert a 150 reá bizott ellenzéki polgárt szó nélkül kezei közül kiragadni nem engedte.

*

A jelen volt képviselők egybehangzó véleménye szerint soha Magyarországon, még Tisza alatt sem történt hasonló erőszakos választás.

A kedden Nyitrára utazott képviselőket Tarnóczy Gusztáv választási elnök mosolyogva fogadta. Rögtön át is nyujtott mindegyiknek egy nemzeti szinü kokárdát, mely jelvény a szabad járást-kelést volt biztositandó a képviselőknek. Másnap reggel utóbbiak nem kis ámulattal vették tudomásul, hogy a nyitrai választási elnök ur megváltoztatta a passe partoutkat. Most a tegnap adott nemzeti szinü kokárdákat érvényteleneknek deklarálta. Az ujon kibocsátott igazolványokat megtagadta a képviselőktől.

Perczel Dezső belügyminiszter a képviselőházban azt mondotta, hogy a Tárnóczy által kibocsátott hirhedt plakát apokrif. Ezzel szemben teljesenmegbizható forrásból arról értesülünk, hogy az emlitett plakát kefelevonatát Tarnóczy Gusztáv sajatkezüleg korrigálta ki.

A Nyitrára kirendelt katonaság ugyancsak el volt keseredve, mikor látta, hogy semmiért fárasztották oda.

Igy L. község jegyzője éjnek idején alarmirozta a falujába rendelt katonaságot azon ürügy alatt, hogy a korcsmában az ellenzéki választók verekedést insczenáltak. A katonaság rohamlépésben sietett a korcsmába, a hol a legjobb egyetértésben iddogáltak együtt a kormánypárti és ellenzéki választók. Az éjjeli nyugalmukból kizavart katonák közrefogták a jegyzőt és derekasan elpáholták.

*

Klein Naftalin a kormány jelöltjére akart leszavazni. Az ellenzék bizalmi férfia kifogásolta a jeles ember személyazonosságát, mire Klein Naftalin jónak látta tovább állni. Hosszu vita után Tarnóczy előszólitotta Klein Naftalint, de ez már nem volt a szavazók sátrában.

— A naftalin elpárolgott .... szólt Pázmándy.

*

A nyitrai hamis passzust — Tarnóczy mandátumnak tartja — peticzió utján megtámadni készülnek a kijátszott nyitrai választók. Lesz-e szükség erre — bizonyosan nem tudjuk, mert ma már az hallatszott, hogy Latkóczy nem szándékozik elfogadni a famozus módon kierőszakolt jeles okiratot. Ambár másrészről azt halljuk, hogy a belügyminiszteriumban egyáltalán nem voltak olyan rosszul informálva arról, hogy mi történt Nyitrán, mint ahogy azt a belügyminiszter feltüntetni szerette volna, sőt ellenkezőleg előzetesen is approbálták a választási elnök tervszerü makinácziói. Mindenesetre épületes képviselőházi tárgyalások várhatók kedden, mikor a nyitrai stiklit napirend előtt szóba hozzák majd.

Köszönet ezekért már előre is — Tarnóczy urnak.

*

És mindezek után akad egy lap — még hozzá 48-as — melynek nincs elitélő szava erre a müveletre. S ez a lap — az **„Egyetértés."** Hogy a »Nemzet« s más kormánypárti lapok nem szólnak a dologról az érthető, de hogy az »Egyetértés« — ez már érthetetlen — volna ha — Tarnóczy, az ő alkalmazottja Kossuth Ferencz és a kormány között való okozati összefüggést nem ismernők.

Karczolatok.

Midőn a budapesti sajtó a Tarnóczy altal elkövetett nyitrai választási »müveletek« fölötti megbotránkozásának meglehetősen hangosan kifejezést adott a legfanatikusabb és legbenfentesebb liaerális lapok, jelesül a »Nemzet« és a »Pester Lloyd« mélységesen hallgattak.

A tulbuzgalom ezuttal a vidéki lapokra hárult s valóban csakis ezektől kerülhetett ki, hogy még azt a választást is, persze nem a bevett szokás szerint, hanem csak ugy halkan dicsőiitsék.

Például a nagyváradi »Szabadság«-ban Jeremiás még fel is tud lelkesedni a nyitrai választáson, mnndván és irván, amint következik:

»Perczel Dezsőnek és Wlassicsnak, mostan pedig Latkóczynak megválasztatása azt igazolják, hogy a néppárt mégsem oly félelmes erő, mint a minőnek azt egyelőre hittük. Inkább mumos az, mint valódi erő.

Fényesen bizonyitja azt a nyitrai választás eredménye, hol a néppárt és a klérus minden eszközt mozgásba hozott, csnkhogy győzelmét biztositsa. S a nagy erőfeszités mégis csufos fiaskóval végződött.«

Igazán bámuljuk Jeremiásnak talán igenis naiv lelkesedését. De egyszersmind konstatálnunk kell, hogy ha tud is lelkesedni, annál kevésbé tud »számolni«, mert utóbb azt mondja és irja:

»Teljes biztonsággal merjük állitani a beadott szavazatok aránya után itélve, hogy a néppárt Nyitrán a legrészrehajlatlanabb elnöki vezetés mellett sem számithatott volna többségre.«

Dehogy? tessék csak utánaszámolni: a választásra jogosultak száma 2904, ebből Latkóczy kapott 930 szavazot, vagyis sem többet, sem kevesebbet, mint a mennyit kaphatott, hát a többi? perszer a nagy vizipuskás épen azokat hessegette el!

*

Igen érdekes és jellemző, hogy Tarnóczy miként rugdolódzik még most is, jobbra, balra, s mindenfelé.

Tegnap közöltük egy hóbortos nyilatkozatát, de persze ez csak olyan interwiew-féle alapon állott, s ezt az a fránya ujságiró akár a saját ujjaiból szopva koholhatta is.

De ujabban saját aláirásával formaszerüen nyilatkozik a »Nemzet«ben, s megint fenyegetődzik, erre is, arra is, igen szépen kérvén a tisztelt publikumot, hogy addig felőle való véleményét és itéletót »tartsa fenn.«

Hát: **fenntartjuk!**

*

Megesett a főrendiházban a zsidó reczepczió fölöttti szavazás. S ha már fentebb belejöttünk a számolásba, hát számoljunk itt is.

Tudvalevőleg a korábbi alkalommal az ellenzéknek 6 szótöbbsége volt.

De persze a kormány azóta kineveztetett 3 uj zászlós urat és 3 uj főrendi tagot.

S persze igy jutott most ahhoz, hogy — ellenzéknek — 7 szótöbbsége legyen!! — —

X.

Milliós kincs.

Nagyvárad szomszéoságában van az a milliós kincs, melylyel a jelen rövid czikkben értekezni akarunk.

Ezt a kincset ez idő szerint nem értékesitik ugy, mint a hogy lehetne és kellene.

Jelenleg ugyanis annak a kincsnek a gazdái sem élveznek belőle annyi hasznot, mint a mennyit huzhatnának, ha pedig mind az létesülhetne, a mire gondolunk, de a mit szabatosan tán ki sem fejezhetünk, nem csak a gazdái jövedelmét szaporitaná tetemesen az a bizonyos kincs, de Nagyvárad és egész vidéke fejlődését is hatalmasan előmozditaná és számos embernek állandó kenyérkeresetet nyujtana.

A Püspök- és Félix-fürdőről van szó.

Magyarország egész keleti és déli részének lakossága (s idővel majd a külföld is) ide zarándokolna, mert egészsége helyreállitását keresné és találná ezen a gyógyhelyen.

Ma már a legfőbb akadály e két fürdőnek felvirágoztatására el van háritva, kényelmes vasuti kapcsolat köti össze a czivilizált világgal.

De ez még csak a kezdet kezdete.

A két fürdő vize olyan specifikum számos betegség gyógyitására, hogy azt évszakra való tekintet nélkül keresik föl a gyógyulás után vágyó szenvedő emberek.

Most is akadnak egyes elszánt emberek, kik. miután a patika szereit hasztalanul kimeritették, a legzordonabb téli hónapokban sem rettegnek vissza attól, hogy az egyik másik fürdőhöz folyamodjanak a végből, hogy csuzos bántalmaik. vagy bőrbetegségeiktől megszabaduljanak. A gyógyulás esetén valóban meglepők s igazi csoda számba mennek, a bénák és sánták eldobják mankóikat s tánezra kerekednek.

Igen ám, de gondoskodni kellene, hogy ne csupán ötletszerüen jöjjenek rá az emberek, kik gyógyulást keresnek, ezekre a fürdőkre, hanem, hogy rendes alkalmuk legyen azokat rendszeresen használhatniok.

Téli sanatorium kell oda, légvonattól kellőképen megóvott, fütött és födött sétánynyal, esetleg pálmaházzal s zöld növényekkel, valamint kényelmesen berendezett a fürdővel közvetlen kapcsolatban lévő lakszobákkal.

A betegek és üdülők lakszobái légfütéssel és villanyvilágitással volnának ellátandók a fürdőtelep a várossal, telefonnal egybekapcsolandó a vasuti közlekedés a téli hónapokra is kiterjesztendő.

A fürdőben állandóan orvosnak kellene taknia és ügyes massirogónak rendelkezésre állania.

A kurszalon mellett kellene olvasó szobáknak lenniök számos hirlapokkal és könyvtárral.

A nyári fürdő saison népesebbé tételére parkokat, játszó tereket éz nyarulókat kellene létesiteni és általában véve arról gondoskodni, hogy az idegenek jöjjenek ide több heti itt tartózkodás végett, mit persze csak akkor fognának megcselekedni, ha itt is feltalálják ugyanazt a kényelmet és pedig nem drágábban, mint más nagy fürdői helyeken.

Szó sincs róla sok pénz kell ilyesmikhez, oe a ki akarja a czélt, annak akarnia kell az eszközöket is, megfontolt terv, alapos számitás és kellő körültekintés mellett a siker elmaradhatatlan. Ha az uradalmak nincsenek abban a helyzetben, hogy ily nagy áldozatokat hozzanak, aoják ki a fürdőket egy arra vállalkozó konzorcziumnak, persze csakk kellő garanczia mellett, de hosszabb időre, hogy a teremi befektetések kifizették magokat. Tán még a rivalizást is megszüntetné ilyen konzorczium a két fürdő között. Ez által nemcsak a l. sz. püspökség és a prémontreikanonokrend nyerne, hanem nyerne a konzorczium is, nyerne Nagyvárad és nyerne a nagy közönség is, mely egy kellemes gyógy- és üdülő telephez jutna. Közös rezsie alatt és mellett az egyik fürdő hiányát a másiknak fölöslegéből lehetne kipótolni s ekkép minden természeti előnyt teljesen felhasználni és kizsákmányolni.

Most már városunkban is jelentékeny azoknak a családoknak a száma, melyek nyaralni mennek, ha a Püspök- és Féiix-fürdő körül találnának elég nyaralókat, nem mennének messze földre, hanem itthon maradnának. Pedig ott ugyancsak elegendő és igazán alkalmas hely volna nyaralók épitésére, melyekben a lakók szabad levegőt élvezhetnének. Az egyes nyaralókat virágos kertek és árnyas parkok vennék körül, a családok egymással sürüen érintkeznének és együtt mulathatnának és szórakozhatnának, mig a kevésbé tehetős családfentartók is olcsó ellátás mellett pár héten át oda kint üdülhetnének és erőt gyüjthetnének a rájuk váró nehéz munkájuk folytatására.

Mindez nem volna lehetlen, de a szükséges vállalkozási szellem hiányában fájdalom, még sokáig valószinütlennek látszik.

NAPTÁR.

— Márczius 24. —

Vasárnap, Róm. kath. F. 4. Laetare. Prot. Gábor. Gör. kel. márcz. 12. A. Nagybőjt. Aldemár.

Nap kél 5 óra 41 p., nyug. 6 óra 4 percz. Hold kelte 5 óra 4 p. nyug. 4 óra 4 p.

Márcz. 24. A rabsegélyző-egylet közgyülése.
„ **24.** Szigligeti emlékünnepély.
„ **24.** Nagyváradi szőllőbirtokosok közgyülése.
„ **24.** A ker. betegsegélyző pénztár évi közgyülése.
„ **25.** Tornaverseny-értekezlet a megyeházán.
„ **29. 30.** Fősorozás Nagyváradon.
„ **31.** Biharmegyei és nagyváradi népnevelési egylet közgyülése.

Április 2. Folytatólagos sorozás Nagyváradon.
„ **5.** Katonai lóvásár Nagyváradon.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kutasi D, papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza.**
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

—

Lapunk legközelebbi száma a közbejött kettős ünnep miatt csak sserdán fog megjelenni.

* **Jótékony bibornokunk.** A bélfenyéri szegényeknek, kik már nem birnak a hosszu téllel, Schlauch Lőrincz bibornok-püspök, nagyobb pénzösszeget küldött egyuttal pedig megengedte, hogy a püspökségi erdőkből maguknak fát vihessenek. A Csaba melletti Sopron puszta kath. vallásu lakosai nem birván uj iskolát épiteni maguknak, iskolájukat közössé akarták tenni, pedig összesen két nem katholikus vallásu gyermek jár iskolájukba. Schlauch bibornok, kinél ez ügyben küldöttségileg jártak, megigérte nekik, hogy az iskola épitésében számithatnak az ő anyagi támogatására. A küldöttség hálás köszönetét fejezte ki a bibornok-püspök előtt az iskola megmentéséért.

* **József kir. herczeg a katonatisztteknek.** József kir. herczeg. a m. kir. honvédség főparancsnoka, bőkezü alapitványt tett a pártfogása alatt álló Cirkvenica tengeri fürdő- és üdülőhelyen vagyontalan honvédségi és közös hadseregbeli tisztek számára. Az emlitett fürdőhely egyik legszebb pontján, közvetetlenül a tengerparton fekvő és terjedelmes kerttel körülvett régi Frangepán-kastélyt később paulinus kolostort, melyet nemrég megvásárolt volt, a kir. herczeg uj épitkezésekkel átalakittatta, teljesen berendeztette, s a gyógyulást kereső vagyontalan tisztek számára szabad lakásul fölajánlotta. A terjedelmes épületben 23 szoba van az üdülő tisztek számára berendezve, melyek közül 10 szoba magyar honvéd. 10 szoba pedig a közös hadseregbeli tisztek részére szolgál, 3 szoba pedig oly sulyosabb betegségben szenvedő tisztek számára van föntartva, kik kisérőt hoznak magukkal. A kir. herczeg gondoskodása következtében a beteg tisztek az ingyenes lakáson fölül mérsékelt áron teljes ellátásban is fognak részesülni s egyuttal minden fürdői dij s illeték alól is föl vannak mentve. Az immár teljesen berendezett terjedelmes épület május 1-én nyilik meg a beteg tisztek befogadására. A szabad lakások utalványozását és nyilvántartását a kir. herczeg a honvédelmi miniszterre ruházta.

* **Gyümölcsoltó Boldogazszony üunepe.** Hétfőn, márczius 25-én ünnepet ül a kath. egyház. Emlékezetét tartja az üdvösség kezdetének. Aunak a leirhatatlanul kedves jelenetnek midőn »Az Ur angyala köszöntő Szüz Máriát,« midőn ez hirül vivé neki, hogy az Isten anyjává lett kiválaszta, ő pedig alázattal mondá: »Ime az Urnak szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint.« »Et Verbum caro factum est.« — »És az Ige testté lőn.« Az üdvösség kezdetének ünnepén a kath. egyház templomaiban mindenütt nagy mise és prédikáczió lesz a szokott időben

* **Öngyilkos mérnök.** Aradról irják: Tichi Ede, az arad-csanádi vasut méruöke és előkelő társadalmi állásu aradi polgár egy fürdőkabinban agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen. Rendezett anyagi viszonyok közt élt.

* **Br. Gerliczy Felix töröltetése a főrendek névjegyzékéből.** A »Budapesti Közlöny« tegnapi száma a következőket hozza: A főrendiház 1895. évi márcz. hó 20-án tartott ülésében a f. hó 9-én elhalálozott Gerliczy Félió báró örökös jogon főrendiházi tag nevének az igazoló bizottság által a főrendek jegyzékéből történt törlését tudomásul vette.

* **Magyar püspökök Romániában.** *Zardetti* Ottó bukaresti érsek minapi budapesti időzésének — egy kőnypmatos tudósító jelentése szerint — fontos czélja volt. Az érsek ugyanis a herczegprimástól — tekintettel a Romániában élő magyar katholikusok nagy számára — egy *előkelő mvgyar egyházi férfiunak Romániába való elhelyezését kérte*, aki, mint az érsek suffragancusa, egyuttal romániai püspök legyen. Erre az állásra megnyerte *Csernoch* János dr. esztergomi kanonokot, aki legközelebb már mint fölszentelt püspök megkezdi müködését Romániában és főleg *Bukovinában a csángók közt*, de azzal a kötelezettséggel, hogy minden évben egyszer tartozik Esztergomban megjelenni.

* **Nyugalmazott ezredes.** A hivatalos lap tegnapi szamában megjelent közlemény szerint, Ő Felsége a király sachsenturui *Gautsch* Gyula, a mi házi ezredünkben szolgálatot tevő cs. és kir. ezredest, saját kérelmére és legmagasabb megelégedésének kifejezése mellett nyugalomba helyezte. A nagyváradi előkelő társas körökben is ismert derék katonát a köztisztelet és bajtársainak szeretete kiséri a jól kiérdemelt nyugalomba.

* **Edison legujabb találmánya.** Bécsben, nagy közönség bámulja Edison legujabb találmányát, amelynek neve Kinetoskop. A találmány lényege az, hogy a lefotografált alakokat mintegy megeleveniti és mozgásba hozza. Hogy ezt a czélt elérhesse, Edison előbb feltalálta és megalkotta a Kinetografot, amely egy másodpercz alatt 46, egy percz alatt pedig 2760 felvételt képes eszközölni egy mozgásban levő tárgyról. A felvételeknek ezt a sorozatát aztán egy sikra felfeszitve, villamos erővel mozgásba hozzák, miáltal a sok fénykép egyetlen élőképet mutat. A Kinetoskop élőképei közül különösen érdekes a hires szerpentintánczosnőnek, Soir Fullernek táncza és egy korcsmai verekedés, amelyeknek minden fázisa szinte megdöbbentő hüséggel van visszaadva. A találmány jelentősége kétségkivül nagyobb, mint a fotográfé, mert általa lehetséges lesz fontos világtörténeti mozzanatokat az utókor számára megörökiteni. Edison nyolcz esztendeig dolgozott rajta és most azt tervezi, hogy Kinetoskopot egyesiti a Fonográffal. — Akkor azután olyan fényképeink lesznek, amelyek beszélnek is, mozognak is. Lehet-e ennél többet kivánni egy fényképtől?

* **A Kossuth-gyász.** A helybeli kereskedelmi akadémie ifjusága tegnap délután 3 órakor „*Kozsuth Lajos*“ halála évfordulója alkalmából emlékünnepélyt tartott. A müsor első pontja *Strosz* István ügyesen kidolgozott elnöki megnyitója volt, melynek végén hazaszeretetre buzditotta az ifjuságot. *Cziffra* Tibor-Jankay József »Kossuth« czimü versét szavalta el. — *Endrey* Kálmán »Kossuth Lajos életének méltatása czimü gondosan összeállitott munkáját mutatta be. Végül az ifjuság dalegylete Lányi Erno »Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos« czimü dalát adta elő. Az ünnepélyen jelen volt az egész tanári kar s még számosan. — Ezzel kapcsolatban irjuk, hogy a *fővárosban* a kitüzött fekete zászlók még mindig lobognaa. Külö-

nösen a város külső részeiben van sok gyászzászló kitüzve s a nép házainak ablakaiban sok helyütt gyertyák égnek. A Kossuth-gyászt rendező országos bizottság lázasan munkálkodik, hogy a mai nagy körmenet minél impozánsabb legyen. Tegnap óriási vörös plakátokat bocsájtottak ki, melyeken a körmenetben való részvételre szólitják fel a népet. *A müegyetemi hallgatók* is méltó módon akarják megülni Kossuth Lajos halálának évfordulóját. Tegnapelőtt gyülést tartottak, a melyen a gyászünnepélyeken leendő részvétel módozatait állapitották meg. A *pozzonyi jogakadémiai* társaskörtől Kossuth Lajos sirjára koszoru érkezett.

* **Belga királyi herczegnők balesete.** Brüsszeli telegram szerint a flandriai grófné, a belga trónörökös felesége és Henriette herczegnő a király leánya sétakocsizás közben veszedelemben forgott. Sétakocsizás közben megbokrosodtak a lovak és a kocsi kivetette őket. A herczegnők csak könnyen sérültek meg. A nagy néptömeg, mely a baleset helyén összecsődült, a hercegnőket a királyi palotába kisérte.

* **Uj óvoda.** Mező-Keresztes községben egy óvoda felállitását rendelte el mult évben Biharvármegye közig. bizottsága. Tegnap az alispán Sipos Orbán kir. tanfelügyelőt megkereste, hogy az óvoda felállitása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg, miután azt semmisem akadályozza.

* **Megrenditő családi dráma.** A homolici kovácsmester Ruba Misa évek előtt elvált a feleségétől. Az asszony válásuk után Belgrádba ment, s szolgálatába állott. A férj idehaza megbánta már, hogy elhagyta az asszonyt s igyekezett visszacsalni. Legutóbb, mert az asszony másként nem iött vissza — azt költötte magáról, hogy haldoklik s gondja volt rá, hogy ezt a hirt megtudja az asszony is. A szegény belgrádi cseléd erre gyorsan felkészült és otthon termett, hogy még egyszer láthassa az urát. Mikor az ép és egészséges emberrel állott szemközt, haragra lobbant s szemrehányásokkal halmozta el férjét. Nagy verekedés fejlődött ki köztük, végre az embert elöntötte a vak düh, s baltájával ketté hasitotta felesége fejét s még tizenhat sebet ejtett rajta. A csendőrök elfogták s zár alá tették, de egy őrizetlen pillanatban felakasztotta magát.

* **Tessék pályázni.** A biharmegyei alispáni hivatalhoz érkezett átirat szerint Nagy-Károlyban az ecsedi láp lecsapoló és Szamos balparti árm. és belvizszabályozó társulat választmánya két szakaszmérnöki, számvevői titkári, pénztári, két gátfelügyelői és irodatiszti állásokra pályázatot nyit. Ezen állások mindegyikével, 1200 frt évi fizetés 300 frt lakbér s külső munkálatok alkalmával 3 frt napidij és 20 kr. kilométer pénz jár.

* **Katonai ünnepély az aradi várban.** Szombaton délelőtt fényes katonai ünnepély szinhelye volt az aradi vár disztere. A házi ezred az idén is megülte a mortarai és novarai győzedelmes ütközet évfordulóját. Az ünnepély előestéjén a várban zenés takarodó volt. Szombaton reggel riadó. 9 órakor ünnepélyes tábori mise, melyen Niedermayer katonai lelkész celebrált. Az ünnepély jelentőségét német, magyar és román nyelven az ezred legénységének megmagyarázták. Majd a Gyulay alapitvány kamatait osztották ki a legjobb viseletü bakák közt. 11 órakor a legényseget megvendégelték a nap emlékére. Fél 1 órakor pedig a várbeli tiszti kaszinóban diszebéd volt, melyre a hatóságok számos tagja volt hivatalos.

* **A Szigligeti Társaság mai mátinéeja.** Ma délelőtt 11 órakor tartja a »Szigligeti Társaság a jogakadémia disztermében az idén első matinéját, melyben közremüködnek: Rádl Ödön elnök, ki megnyitó beszédében Szigligeti Edét méltatja: dr. Kolozsváry Béla prem. rendü kanonok, ki Cséplő Péter pályanyertes dolgozatából: »A kunhalmok rejtelmeiből« olvas fel egy érdekes fejezetet, Sass Ede saját szintén pályanyertes elbeszélézét olvassa fel, Kecskeméti Lipót pedig saját és zsidó költőkből forditott költeményeit adja elő. A rendkivül élvezetesnek igérkező matinéra szükségtelen felhivnunk a közönség figyelmét, mivel ugy is tudjuk, hogy ma délelőtt ott lesz s jogakadémia disztermében Nagyvárad intelligens közönség szine-java.

* **A herczegi korona ára.** Mulatságos, de a századvégi gondolkodásmódra rendkivül jellemző hirdetés jelent meg egy bécsi ujságban. Egy német herczeg — igy szól a hirdetés lényege — házasodni óhajt és elvesz bárkit, a ki a keresztény hitet vallja törvényesen; elvesz — mint külön kiemeli — kikeresztelkedett zsidó nőt is, ha megfelel a föltételeknek. Ezek a föltételek pedig abból állanak, hogy a nőnek legalább két millió forint hozománya legyen. Ezen az áron tehát megveheti a herczegi koronát, ha ugyan ezt a butordarabot nem tartja nagyon drágának, annál is inkább, mert zsákban venné a macskát, minthogy a herczeg ur titokba burkolódzik és csak annyit enged sejtetni becses személyéről, hogy negyven éves és jól konservált. A házasságnak egyik feltétele az, hogy 200,000 forintot előre kell deponálnia a menyasszonynak, hogy a herczeg bizonyos kötelességeknek eleget tehessen, vagyis hogy az adósságait fizethesse. — Bécsben sokat mosolyognak most a herczegi hirdetőn, még pedig ugy aristokratikus, mint demokratikus körökben.

* **Sebő Árpád temetése.** Tegnap délelőtt helyezték örök pihenőre Sebő Árpádot, a korán elhunyt takarékpénztári hivatalnokot. A temetésen nagyszámu közönség jelent meg. A ravatal kilencz óra után lett felállitva gyászba boritott ház udvarán és a gyászoló családon kivül megjelent a végtisztesség megoldásán: Sal Ferencz, kir. tanácsos polgármester, Rige Gyula, Steller Árpád, Schenk Emil kir. tszéki birók; Kiss Elek központi főszolgabiró, Hering Sándor gyógyszerész, Busch Eávid városi főmérnök, dr. Hoványi Gyula, Molnár Imre jogtanárok, Kunyhóssy János ügyvéd, Tóth Márton városi alügyész, Glacz Antal, Klédorfer Lambert kapuczinusok házfőnöke, Hoványi Géza takarékpénztari vezérigazgató, dr. Márkus László, Frankó Endre, dr. Schveiger Ede, dr. Mártonffy Bogdán, Jancsó Dezső ügyvédek, dr. Baróthy Ákos városi tiszti orvos, dr. Bulyovszky József kir ügyész, Bakacs Béla szolgabiró, Janky Antal, a káptalani uradalmi tisztikar teljes számban, a kereskedelmi akadémia ifjusága Propper N. János igazgató vezetése alatt stb. A temetési szertartást Dencs János esperes-plébános végezte. A koporsót disz testőrök vitték az olaszii r. kath. templomba, hol a megboldogult lelki üdvéért gyászmisét tartottak. Mise után a koporsót a gyászkocsira helyezték és a gyönyörü koszorukkal boritott virágkocsi nyitotta meg a menetet, melyben nagy számmal vett részt a gyászoló közönség és kisérte ki a halottat a zöldkerti temetőbe, hol Sebő Árpád hamvait átadták az anyaföldnek. A gyönyörü kivitelü koszoruk szalagjain következő feliratok voltak:

Bánatos szülei és testvérei — szeretett Árpádnak; Kedves unokájának — A nagymama; Vilmanéni és Miksa bácsi — Kedves Árpád öcsénknek; Szeretett keresztfioknak — Árpád és Etelka; özv. báró Gerliczy Félixné — Utolsó üdvözletül; Des Echerolles Kruspérné; Bella — Árpádnak; A Poynár család — Utolsó üdvözletül; Déesi Géza — Részvéte jeléül; Kedves Árpádunknak az örök utra, — Ilona, Ottó; idb. és ifj. Bulyovszky család — Kedves Árpádnak; Az első magy. általános biztositó társaság — Sebő Árpádnak; Az uradalmi tisztikar — Részvéte jeléül; Busch Erzsike.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradi disztemetkezési intézete rendezte.

* **Vitézségi éremmel kitüntetett leány.** Umberto olasz király egy tizenhétéves fiatal olasz leányt, Piermattei Annát, a vitézségi éremmel tüntette ki. A kitüntetésre, mint a római lapok irják, a következő eset adott okot: Nehány nappal ezetőtt Piermattei Anna éjfél tájban, mikor a Carette-téren lévő háznak teraszán tartózkodott, egy szomszédos házból segélykiáltásokat hallott. A bátor leány a szomszédos házak teraszain átmászva, Bereellone mérnök házához jutott, amelynek teraszán keresztül egy tolvaj behatolt a lakásba. A tolvaj csak a mérnök feleségét találta a szobában, akit mert segitségért kiáltott, több tőrszurással megsebesitett. Mikor Piermattei Anna a terraszajtón át a szobába lépett, a tolvaj megijedt és elmekült.

* **A nagyváradi tornaverseny.** A vallás- és közokt. m. kir. minisztertől tegnap következő leirat érkezett Sal Ferencz kir. tanácsos polgármesterhez: Nagyváradon f. évi junius hó 4. vagy 5-én a középfoku tanintézetek tanulóinak részvételével kerületi tornaverseny megtartását határoztam el. E versenyre vonatkozólag az illetékes kir. tankerületi főigazgatóknak a tudomás végett ide mellékelt rendelettel adtam meg a szükséges utasitásokat. Mivel ugy vagyok meggyőződve, hogy a szóban levő tornaversenyek csakis a helyi hatsóágok támogatásával biztosithatók kellőképen, tisztelettel felkérem Nagyságodat, hogy a mellékelt rendelet intenczióihoz képest ezen nemcsak nevelési, hanem társadalmi és közmüvelődési szempontokból is fontos intézményt a maga részéről is felkarolni és a tornaverseny sikeres megtartására minden lehető módon közremüködni sziveskedjék. Budapest, 1895 márczius 19-én. A miniszter helyett: Zsilinszky, államtitkár. — Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy dr. Beöthy László főispán folyó 25. délelőtt 11 órára értekezletet hivott össze. A meghivó szövege ez:

Nagyváradon folyó évi junius hó elején rndezendő kerületi tornaverseny sikere igen nagy mértékben függ azon érdeklődéstől, mely ezen versenyek iránt a város és vármegye társadalma részéről lesz tapasztalható.

Egyfelől ezen érdeklődés felkeltése, másfelől a társadalom részvétele módozatának megbeszélése czéljából egy értekezlet megtartása látszik kivánatosnak, miért is felkérem a czimet, miszerint az e czélból f. hó 25-én d. e. 11 órakor a vármegyeház kistermében megtartandó értekezletre megjelenni s ott a tanácskozásban résztvenni sziveskedjék.

Nagyváradon, 1895. évi márcz. hó 19-én.

Beőthy László,
főispán.

* **Agyonvert pénzügyőr.** Bonyhádról irják, hogy Kozma János pénzügyőrt, a vacsoráról hazamenet 4 ember megtámadta és botokkal és karókkal agyonverte. A szerencsétlen pénzügyőr gyanutlanul haladt az utczán, midőn négy utonálló megtámadta és mielőtt védekezhetett volna a náluk levő husángokkal addig ütötték, mig vértől boritva össze nem rogyott. Ekkor példátlan kegyetlenséggel kihuzták a mozdulatlanul fekvő ember oldalfegyverét és azzal össze-vissza vagdalták. A szerencsétlen fiatal ember valószinüleg bosszu áldozata. A támadók közül kettőt elfogtak.

* **A mai sétahangverseny.** A Fekete Sas nagytermében mh délután 5 órakor előreláthatólag megint nagy közönség fog megjelenni a házi ezred zenekara által rendezendő hangversenyen. A programmot már közöltük, ezuttal csupán a közönség figyelmét akarjuk felhivni ez érdekes hangversenyre.

* **Életmentő hezrceg.** Darmstadti telegram szerint Vilmos hesszeni herczeg élete koczkáztatásával megmentett egy asszonyt, ki öngyilkos szándékkal a Woogba ugrott. A herczeg, ki véletlenül arra ment, azonnal utána ugrott a vizbe és a már már vizbe fuló asszonyt nagy nehezen a partra hozta. Midőn az asszenyt biztonságba helyezték, a herczeg a városba sietett és értesitett az asszonynak férjét a történtekről.

* **Mikrokozmosz.** Az 1900-iki párisi világtárlaton a többi között egy ötven méter átmérőjü léggömböt is terveznek, mely igy kicsiben a világegyetemet fogja ábrázolni. Az egész alkotmány vasból készül, s az éggömb közepén a földgömb lesz, kisebb alakban. Az éggömb belső felén a csillagokat és csillagképeket kisebb-nagyobb erejü izzólámpák fogják ábrázolni. A néző az épitmény merőleges tengelyébe helyezett csigalépcsőn megy fel a földgömbre, amelyet aztán a föld forgásának megfelelő mozgásba hoznak, ugy hogy a néző a különböző csillagzatok fölkelését és lenyugvását épp ugy szemlélheti, mint az igazi égen, igy a holdét is, amelynek a fogyatkozásait szintén bemutatják.

* **A komédiás gyermeke.** Katona István erőmüvész, ki Steiner Péter testgyakorló társulatával országos körutou van és Derecskén, Mező-Keresztesen is megfordult, egy évvel ezelőtt 5 napos fiu gyermekét Menszáros János sz.-somlyói lakos gondozására bizta. A »jó« apa 7 hónap óta nem adott hirt magáról. Most a belügyminiszter leirt a megyához, hogy nem tud-e valamit a kóborló erőmüvészről, mert a gyermeke nagyon beteg és a megbizott is megunta már a más gyermekét tartani. Különben a kemény szivü apát nemcsak az országban, de a külföldön is körozteti a miniszter.

* **Vásár az operában.** Az operaházi ünnepélyt rendező bizottság kebeléből kiküldött hármas tagu küldöttség László főherczegnél tisztelgett, a ki jelenleg Budapesten tartózkodik. A küldöttség vezetője fölkérte a főherczeget, hogy az ünnepélyt jelenlétével tisztelje meg. A főherczeg a bizottságot igen szivesen fogadta és megjelenését biztos kilátásba helyezte. Valószinünek tartják, hogy a főherczeg is küld valami értékesebb tárgyat az ünnepélyre. A rendező bizottsághoz ismét igen nagy mennyiségü ajándéktárgy érkezett, ugy, hogy azok elhelyezése már alig tudtak helyet találni. Az első estére már egyetlen jegy sem kapható, sőt a másodikra is alig egynehány.

* **Meghivás.** A szőlőhegyi szabályok 9. §-nak megfelelőleg a folyó évi márcz. hó 24-ik napján (vasárnap) reggeli 10 órakor a városház tanácstermében tanrtandó szőllőbirtokossági közgyülésre a szőllőbirtokos urak tisztelettel meghivatnak. Nagyváradon, 1895 évi márczius 20-án. Az elnökség.

* **Egy állomásfőnök szerencsétlensége.** *Laibachból* irják: Borzalmas módon halt meg az alsó-krajnai vasut mentén fekvő Weichselburg állomás főnöke. Feleségével kirándult s a groszlaki viadukt elött még eddig ki nem deritett módon egy rokogó személyvonat alá került. A kerekek a szó szoros értelmében lefejezték a szerencsétlen nmbert.

* **Dràga szállás.** *Simon* János vidéki parasztember öcsese: Simon Sándor után 341 frt 25 krt örökölt. Tegnap megjelent a biharmegyei árvaszék pénztáránál és a hagyatékot felvette. Már késő volt hazaindulni, hát betért a Nagypiaczon *Kohn* Szeréna korcsmájába és megkérte a vendéglősnét, hogy adjon neki szállást; a pénzét meg vegye át másnapig őrizetre. Kohn Szeréna engedett a kérésnek, de másnap azaz tegnap reggel, mikor vissza kellett volna számolni a 341 frttal, Simon János kétségbeesetten tapasztalta, hogy a szálástadó asszony le akar tagadni a pénzből. A hatóságnak kellett közbelépni, mert Kohn Szeréna csak 160 frtot adott át és 10 frtot levont az éjjeli szállás fejében. Az ügyet különben áttették az ügyészséghez.

* **Az V. temetkezési társulat ügye.** Nem rég közöltük, hogy a biróság Nagyvárad város polgármesteri hivatalát értesitette, hogy néhai *Nagy* István hagyatékában egy takarékpénztári könyvet talált, mely nevezett egylet tulajdonát képezi s igy nem tartozván a hagyatékhoz, jogszerü tulajdonosainak volna átadandó. Természetesen a tulajdonosok nem is kérették magukat, hanem csakhamar jelentkeztek a polgármesteri hivatalnál, hol felvilágositattak, hogy az élők nem kapnak a pénzből semmit, mert az alapszabályok szerint csak a tagok örökösei kapnak temetési költségre az igazgatótól. De hát igazgató sincs: Ennélfogva oda utasittattak, hogy vagy oszoljanak fel végkép, a mely esetben vagyonuk (250 frt) a Csesztivó intézeté lenne, vagy pedig az alapszabályok szerint előirt módon ismét alakuljanak társulattá, mert pénzükhöz csak igy juthatnak — az örökösök!

* **Rablók a vidéken.** Sátoralja-ujhelyi levelezőnk irja, hogy a mult éjjel rablók törtek be báró Sennyei Béla bélyei kastélyának kápolnájába s onnan az összes ezüst és arany egyházi edényeket elvitték. A rablók miuden valószinüség szerint azonosak azokkal a betörőkkel, akik tegnapelőtt éjjel a királyhelmeci adóhitalban jártak. A tetteseket erősen nyomozzák.

* **Darvassy városi tanácsos** következő hivatalos értesitést küldte be hozzánk; A magy. kir. honvédségi Ludovika akadémiában szervezett tisztképző tanfolyamban és a fiumei hadtengerészeti akadémiában az 1895/96. tanév kezdetén betöltendő helyekre vonatkozólag a m. kir. honvédelmi miniszter ur által kibocsátott pályázati hirdetmények hivatali helyiségemben (olaszi városház hátsó földszintes épület) kifüggesztve vannak és ugyanottt a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

* **Magyar ember kivégzése Clevelandban.** Molnár János rakaczai (Borsodmegye) születésü magyar lesz az első, a ki Amerikában bitófán fog meghalni. Molnár volt ugyanis a föczinkosa annak a rémgyilkosságnak, mely mult év junius havában egy Giriny nevü honfitársunkon a Cleveland közelében fekvő erdők egyikében elkövettetett. A gyilkosság tárgyalása most ért véget, az esküdtszék csak háromnapi vita után tudott egyértelmü verdiktet hozni. (Tudvalevőleg Amerikában az itélet érvényességére nézve szükséges, hogy az egyhangu legyen.) Érdekes megemliteni, hogy a vádlottat egy néger ügyvéd, dr. Green védte, ki páratlan ügyességet fejtett ki az ügyész vádjainak lerombolásában. A védbeszéd megszakitásokkal két napig folyt, mely időköz alatt dr. Gereen összesen 28 órát beszélt. Minthogy Molnár vagyontalan volt, a perköltségei az államra nehezedtek. A clevelandi magyarság azonban maga körében 600 dollárnyi gyüjtést eszközölt, s azt előzőleg tiszteletdijul általadta dr. Green ügyvédnek, fölkérvén, őt, hogy szerencsétlen honfitárs megmentésére minden lehetőt tegyen meg.

* **Megint járvàny.** Margittáról irják, hogy ott különesen az iskolás gyermekek közőtt a kanyaró járványszerüleg lépett föl. Mint értesülünk Szunyogh Pétdr alispán tegnap reggel távirati uton rendelte el az iskolák bezáratását s elutasitotta a főszolgabirót, hogy a szükséges ovó és fdrtőtlenitő intézkedéseket haladéktalanul tegye meg.

* **Konyak mint bünjel.** Emlitettük volt, hogy a Martell-konyakgyár képviselőjének panaszára több italmérési üzletben a rendőrség nyomozást tartott. El is koboztak 4 üveg konyakot, melyeken Martalli felirat van, tehát csak »i« betüvel több, mint az eredeti gyár vignettáján. A konyakokat tegnap szállitották át az ügyészséghez, a nyomozati iratok kapcsán.

* **Egy világfi naplójából.** Az aszszonyok a szivükkel gondolkoznak. Azért olyan kedvesek még azok az ostobaságok is a melyeket mondanak.

— Az első ideál, a melyet az asszonyok magukban megalkotnak, rendesen több jó tulajdonsággal bir, mint az egész férfinem.

— A szerető asszony a világ ékessége.

— A férffak a csókról böles dolgokat szoktak mondani. A nők csókolnak.

— A ki gyülöl, ugy érzi, hogy egyedül áll a világon; a ki szeret, azt hiszi, hogy az egész világ szivét birja.

— Csak egy nőkérdés van és az igy hangzik: Szeretsz?

— Az igaz asszony örökre lebilincseli a férfit; a kokett csak ideig-óráig.

— Minden asszonyban megvan az a tehetség, hogy szeressen. A férfi kötelessége ezt a tehetséget felfedezni.

— A szerelmet érzelem szüli, a gondolkozás megöli.

— A mit a szerencse neked mondani akar, az asszony által mondja.

— A ki halálosan szerelmes, halhatatlan szerelne lenni.

* **Izsák Mayer és társai.** Tegnap megint megváltozott a czég. Mayer Izsák ismét Izsák Mayer lett és a helyreigazitást annál inkább el kellett fogadni a vizsgálatot teljesitő Mandel rendőrbiztosnak, mert a letartóztatott csalónak semminemü irása sincs, melylyel személyazonosságát igazolhatta volna. A czég aztán ki is bővült a tegnapi napon. Orosz Gábor és neje ellenkező vallomásokat tettek. Ellenük is adatok vannak s tagadásuk daczára bizonyosnak átszik, hogy bünrészesek. Az ügyesen kieszelt csalásról a vizsgálat során ujabb részletek nem merültek fel és talán nem is lesznek, hacsak a törvényszék vizsgálóbirósága, ahova tegnap a terhelteket három rendőr átkisérte, valami ujabb adat birtokába nem jut.

* **APRO HIREK. Halálozás.** Ditmár Rudolf, az ismert lámpagyáros 78 éves korában Bécsben meghalt, — **Korán érett görög.** Nem valami görög dinnyefajról van a szó, hanem Goratinisz Demosthenesről, a kit 17 éves kora daczára Konstantinápolyban elitélték öt évi börtönre. A derék gyerek ugyanis elfelejtette, hogy már neki otthon Athénben felesége és gyermeke van és Konstantinápolyban ujólag megházasodott. — **Pályázat teknikusoknak.** A müegyetemet 1868—69-ben végzett hallgatók 25 éves találkozásuk alkalmából 100 korona pályadijat tüztek ki, hogy azt a legjobb dolgozatnak itéljék oda. A kérdés ez: Meghatározandó az a vizmennyiség, melyet az épitésnél használt keramiai anyagok felvesznek akkor, ha egy órán át forró desztillált vizel érintkeznek s azzal együtt lehüttetnek? A dijra pályázhat minden müegyetemi hallgató. A dolgozatokat ez évi október 1-ig kell benyujtani. — **Öngyilkosság.** Kopler János 38 éves malomtulajdonos Brünnben gyógyithatlaa betegsége miatt való elkeseredésében agyonlőtte magát. — **Földrengés.** Rómából táviratozzák; Reggio di Calabriában gyenge hullámszerü földrengés volt. — **Az afganisztáni emir fia Angliában.** Mint Kalkuttából táviratozzák, az afganisztáni emir legidősebb fia áprilisban Anglába utazik. — **Diákkongresszus.** A diák-szövetség idei kongresszusát, mint Debreczenből jelentik, májusban ott tartják meg. A városi tanács a költségek fedezésére 1000 forint adását javasolta a közgyülésnek. — A **hadsereg bántalmazása miatt.** Alicanteban a »Népszava« czimü lapot vád alá helyezték; a pert a hadi rörvényszék előtt fogják tárgyalni. — **Három hirlapirót** a hadsereg rágalmazása miatt a haditörvényszék rendeletére Rensban elfogtak. — **A barcelonai** »Diluvio« czimü lap ellen a hadi törvényszék pert inditott. — **A lüttichi** bányamunkások elhatározták, hogy a lüttichi szénmedenczében általános sztrájkot kezdenek. A határozat 2000 munkást érint. — **New-Yorknál** a »Majestic« hajón jövő 125 gyémántköszörülőt feltartóztatták, mert azt hiszik, hogy tényleges munkaszerződéssel vándorolnak be. — **Georgiában** rettenetes cziklon pusztitott, mely hatvan lakóházat és más nagyobb épületet romba döntött. Több száz család hajléktalan marad és sokan életüket vesztették.

---

x **Mellbetegek és szibajosok figyelmébe.** Melegen ajánljuk dr. Lőrinczy Ferencz speciálista r. intézetét, hol a betegek tudományos, szaksserü kezeltetést és humanus ápolást találnak. A dijak igen mérsékeltek. Az intézet Budapest Zöldfa-utcza 43. sz. a. létezik, május hótól pedig szeptember végeig a nevezett orvosnak nyári sanatóriumába: Gödöllőre (Isaszegi-ut 68.) fog áthelyeztetni. A tüdő- gége- légcső- és szivbetegek az emlitett intézetnél jobb helyre nem fordulhatnak.

*

x **Feltünő** női confectió ujdonságok érkeztek az 1895-iki tavaszi idényre Heiman Lipőt és Társa zzletébe Zöldfa-utcza, hol jutányosan beszerezhetők.

*

x **Felhivjuk olvasóink figyelmét** Moskovitz Adolf és fisi lapunkban közölt mai hirdetésére.

*

x **Fábry testvérek** divatáruházában Fő-utcza, feltünő olcsó árakon kaphatók mindennemü divatczikkek és divatujdonságok.

A közönség köréből.

Meginvitáljuk tekintetes uraimékat (akár onnan az ujság házából, akár onnan a város házáról) tessék egyszer egy kissé idezónázni a nagyváradi Pál-utczába, itt vagyon ám a boldog állapot! Különösen pedig két dolognak vagyunk itt szertelen bőségében, tudniillik a nagy sárnak és a nagy sötétségnek!

A mi a sarat illeti az olyan, hogy sem kocsin, sem gyalog közlekedni épenséggel nem lehet. Ha az ember fia fel akar jönni a porondról, előbb a harmadik utczára kell kerülni. Legalább egy kis gyalogjárda volna jó. Folyamodtunk érte s a házbirtokosok és ott lakók is hozzájárulnának. De hát eddig semmi sincs.

A mi pedig a sötétséget illeti, bizvást el lehet ezt az utczát világtalan Pál-utczájának nevezni. Egyetlen lámpának hire sincs. A melyiknek oda kellett volna jutnia, az is lenn van a füzesben.

Legnagyobb tisztelettel esedezünk a felsőbb beavatkozásért és segitségért arra nézve, hogy legyen nálunk sokkal kevesebb sár és kevéssel több világosság!

Több Pál-utczai polgár.

A Sebes-Kőrös társulat gyülései.

A Sebes-Kőrös vizszabályozó és ármentesitő társulat a mai napon választmányi és közgyülést tartott, melyen jelenvoltak: Gróf Csáky Lajos társ. elnök, Őrley Kálmán társ. alelnök, Dr. Berkovits Ferencz, Bereczki Mihály, Bagdi Benedek, dr. Fazekas Imre, Fleischer Miksa, Géczy Géza, Hofimann Mihály, Hajduska Emil, Kiss György, Király Ferencz, Lakatos Antal, Madary István, Mártonffy Gyula, Polgár János, Schwarz Eerencz (nváradi), Schwarcz Ferencz (m. homorogi), Tokay Viktor, Tóth Imre, Weigl Róbert, S. Varga Sándor, Weiszlovits Gyula társulati tagok, továbbá Steincker Gábor kir. főmérnök, miniszteri megbizott, Pekanovits Imre társ. igazgató főmérnök és Ficzek Lajos társ. pénztárnok.

A választmány és közgyülés egyedüli tárgyát képezett 700.000 frtos kölcsönre ajánlatot adtak be és pedig a pesti hazai takarékpénztár egy az 1897-ik év végeig visszafizetendő függő kölcsönre $5^1/_2$ %-al, de mindenkor $1^1/_2$%-al több mint az osztrák magyar bank kamatlába, és azon kikötés mellett, hogy ha a most felveendő 700.000 frtos függő kölcsön visszafizetése valamint régi tartozásainak konvertálása czéljából egy hosszu lejáratu törlesztéses kölcsön felvételét határozna el a társulat egyenlő feltételek mellett az elsőbbség részére már most biztositassék.

A magyar jelzálog hitelbank ajánl 700.000 forintot készpénzben ötven éves felmondhatlan kölcsönként 4 $^{80}/_{100}$ %-ék évi ammunitással olykép hogy másfél év leforgása alatt a társulat régi kölcsöne is ugyanily feltételek mellett nála konvertáltassék.

Ajánlatot adott be a pesti magyar kereskedelmi bank is 4 $^{95}/_{100}$ % ammiatos 50 évi törlesztésre 4% zálogievekben, melyeket 95% számitol le, és a mely záloglevelek esetleges visszafizetése 100 frtban lesz számitva. Azonban ha társulat a régi és a most felveendő kölcsönért nála konvertálja, akkor a most szintén kikötött 2% felmondási kártérités ről lemond.

Hosszabb eszmecsere és vita tárgyát képezte már maga azon körülmény, hogy függő kölcsön vétessék-e fel, mely a társulat ez időszerinti tagjainak külön megterheltetése nélkül volna felvehető, vagy pedig törlesztéses kölcsön vétessék fel. Az általános nézet a függő kölcsön feltétele mellett nyilatkozott volna, azonban a pesti első hazai takarékpénztár azon kikötése, hogy a függő kölcsön 1897. év végéig visszafizetendő — tehát bárminő pénzviszonyok is állanának akkor fenn — és különösen azon feltétele, mely szerint egyenlő feltételek mellett az elsőbbség intézetének már most leköttessék — vagyis, hogy a társulat a jövőre nézve már most lekösse szabad rendelkezési jogát — a választmányt azon elhatározásra birta, hogy a függő kölcsön felvételét ajánlja a közgyülésnek, és peoig a pesti magyar kereskedelmi bank ajánlatának elfogadását.

A közgyülés a választmány javaslatának megfelelőleg a pesti magyar kereskedelmi bank ajánlatát fogadta el.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről **2·12, 7·08, 1·50,** 7·15 — 3·46.	Budapest felé **2·25,** 8.43, **11·04,** 12·23, 2·26.
Kolozsvárról **2·18, 10·44,** 11.41, 8·00, 8·38.	Kolozsvár elé **2·19, 7·15, 2·24,** 4·00, 12·05.
Szegedről 8·30, 9·32, 5·30.	Szeged felé 4·25, **7·33,** 10·15.
Aradról 9·32.	Arad felé 4·25.
Vaskóh-Belényesről 11·28, **9·07.**	Vaskóh-Belényes felé **5·10,** 2·10.
Gyoma-Kótról 10·10, **8·02.**	Gyoma-Kót felé 7·00, 2·05,
Érmihályfalváról 8·15, **9·22**	Érmihályfalva felé 6·45, 4·40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Irodalom és müvészet.

A katonazenekar „Symphóniai hangversenye." Tegnap este 8 órakor tartotta meg a helyben állomásozó József főherazeg nevét viselő 37. sz. ezred országszerte hires kitünő zenekara »Symphóniai hangversenyét« a Fekete Sasban. Nem tudjuk mi okból, de a közönség roppant csekély számban jelent meg a hangversenyen, ugy, hogy a terem egyik fele teljesen üres volt. Sajátságos, hogy épen azok hiányzottak leginkább. kik a vasárnap délutáni sétahangversenyek állandó vendégei szoktak lenni. A megjelent csekély számu, de distingvált publikum annál nagyoab müélvezetet talált a valóban kitünően összeállitott müsor szebbnélszebb darabjaiban' melyek közül különösen Beethovennek örék szépségü VI. symphóniája aratntt nagy tetszést. A katonazenekar Bachó karmester vezetése mellett a tőle megszokott preczizitással igazán mesteri módon adta elő a darabokat, ugy, hogy az egyes piéczek után felhangzó sürü tapsokra nagyon is rászolgált. Az estély müsnra ugyanaz volt, melyet a napokdan már közöltünk, csupán a Wagner »Mester dalnokok« czimü darabja helyett Wilhelmjnek »Parsifal«-ját adták elő, melynek remek hegedü szólóját s zenekar prim-hegedüse igazán dicséretre méltó bravurral játszotta el. A hangverseny tiszta jövedelme a katonai karmesterek nyugdij alapjának volt szánva, mely azonban a közönség nagyfoku közönye miatt valószinüleg nem igen nagy összegre fog rugni. A ritka müélvezetet nyujtó hangverseny háromnegyed 10-kor ért véget Bachn karmester éltetése közben. (by.)

— **A „Lidérczfény"** Wildenbrach Ernőnek, a »Bubos pacsirta« hirneves szerzőjének uj müve megjelent magyar forditásban. — Benedek Árpád, a mü forditója felkéri a gyüjtőket, hogy az iveket s az előfizetési pénzt sziveskedjenek mielőbb czimére a »Szabadság« szerkesztőségébe küldeni.

— **„Katholikus Hitvédelmi Folyóirat"** folyó évi márcziusi 3-ik száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. A reczipiálandók. Irta X. 2. Protestáns következetesség és vele szemben a katholiczizmus, III. Irta Rusztikusz. 3. A katholikus szervezkedés jogosultsága. Irta Keményfy Dániel. 4. Megtértek csarnoka. Pázmány Péter élete. Fraknói V. után. 5. Protestáns Szemle. Thaly Thaly haj! Illemtant a prédikátoroknak. A német lutheránusok viszálya. Irta Esztergomi. 6. Irodalom: Pázmány Péter összes munkái, ism. T. Pelikán K. — Acsay F. Bossuet egyházi beszédei, ism. Keményfy D. — Szokolszky: Segneri nagybőjti beszédei, ism. x—y. — Z. Varga M. Az öldöklő angyal Csejthén, ism. Defensor. 7. Vegyesek. 8. Neuville Dolfina. A franczia forradalom templomfosztogatói. Regénymelléklet. — Melegen ajánljuk a vállalatot, mely kulturharczos korunkban valóban hézagpótló. — Előfizethetni évi 4 frttal. Pozsony, Ferenczieк.

— **„Katholikus egyházi zeneközlöny".** A folyó évi 2. és 3. számnak tartalma: Az áhitat az egyházi zene lelke. Miként kedveltessük meg hiveinkkel a római choral-éneket? (Folytatás.) Az orgona, közli Szautner Zsigmond. Az egyház nyelve (folytatás). Istentiszteletek rendje. Ismeretek tára. Vegyesek. — A folyóiratot melegen ajánljuk a szakkörök figyelmébe. — Előfizetési ár évi 1 frt 60 kr. — Előfizethetni a Pesti könyvnyomda-részvénytársaság hangjegymetsző osztályánál.

— **Pártolásra méltó folyóirat** a Székely Sámuel szerkesztésében megjelenő Politikai Hetiszemle. Magyarország ez egyetlen komoly irányu politikai hetilapja, mely fényes kiállitás, gazdag és változatos tartalom, magas étikai és szellemi szinvonal tekintetében vetekedik a külföld legkedveltebb hetirevue-vel. E lap tárgyilhgos és független magatartásával rövid idő alatt irányadó politikai köreink elsőrangu organumává küzdötte fel magát. Közgazdasági, társadalmi, irodalmi és müvészeti rovata a magyar társadalom elitejének igényeit szolgálja. Klubboknak, kaszinóknak és olvasóköröknek pedig nélkülözhetetlen s állandó becsü hetilapja. Nemcsak kollegiális, de hazafias kötelességet vélünk teljesiteni, midőn erre a nagy körültekintéssel, sok izléssel és meglepő szakképzettséggel szerkesztett, magas szinvonalu Hetiszemlére felhivjuk a müvelt és előkelő olvasóközönség becses figyelmét. A Politikai Hetiszemle előfizetési ára félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. — Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII. ker., Kerepesi-ut 17.

TANÜGY.

Értesités.

Az ipariskolai téli tanfolyam, 1894—95. tanévi évzáró vizsgálatai f. hó 25-én, hétfőn, 8—12-ig fognak megtartatni a teleki-utczai polgári fiuiskola osztályaiban. Ugyanekkor a tanulók rajz dolgozatai a kis rajzteremben lesznek kiállitva.

Ezen vizsgálatokra a t. tanügybarátokat s az érdeklődő közönséget tisztelettel meghivja

Nagyvárad, 1895 márczius 20.

Az igazgatóság.

EGYLET.

Rabsegélyző-egyleti közgyülés.

Meghivás.

Tisztelettel kérem a »Rabsegélyző-egylet« összes tagjait, hogy vasárnap (márczius 24.) délelőtt féltizenegy órakor a fogházépületben pénztárnok-választó közgyülés-re megjelenni sziveskedjenek, megjegyeztetvén, hogy e második határidőre kitüzött közgyülés a tagok számára tekintet nélkül fog határozni.

Nagyvárad, 1895. márcz. 21.

Gyöngyössy Lajos,
alelnök.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése. (18)

Forditotta: **Bárcziházi Bárczy Margit.**

— Távozzék uram! — kiáltá Hella egész ajkáig elhalványodva. — Ha csak egy szikra becsülete van, nem használja ki tovább is két védtelen nő helyzetét.

— Ellenkezőleg Nagyságod. Alkalmazni fogom az egész világ ellen! — Ezzel elegáns mozdulatot téve, karját ajánlá a felháborodott leánynak.

— Alávaló! — szólalt meg ekkor egy hang mögötte; — tüstént hagyja el a hölgyeket!

A schluderbachi professor fenyegető alakja állott előtte. A fiatal ember arcza halvány volt, szemei égtek.

— Kérem uram válogassa meg szavait. Én Schleusingi Schleusheim báró vagyok, s elégtételt kérnék öntől, ha egyáltalán képes volna erre.

— Elégtételt? — dörgé Stetten, kinek homlokán dagadni kezdettek az erek. Oly ember mint ön merészel elégtételről beszélni? Botommal vernék végig rajta, ha nem tartanám különbnek magam, mintsem ily személylyel érintkezzem.

Az együgyü uracs érezte, hogy ily óriás termettel s parancsoló hanggal szemben tehetetlen; félhalkan mormolva pár szót, — odább állott.

Stetten összevont homlokkal tekintett utána, mig el nem tünt szemei előtt, s csak azután fordult Hellához, ki az udvarhölgy vállára támaszkodva, görcsös zokogásban tört ki.

— Stein kisasszony! Hella! — mondá meleg hangon — ismét összehozutt a véletlen?

Hella fölemelvén szép fejét s jobbját nyujtá neki. Kéz kézbe simult, szem szembe mélyedt, mintha egymás lelkébe akartak volna látni.

— Már ismét adósa lettem, — mondá könyek között mosolyogva, — hogy háláljam meg eléggé?

— Tettem tudata elég jutalom rám nézve, — felelé bensőséggel, s a kezet, melyet még mindig az övében tartott, tisztelettelteljesen emelte ajkaihoz.

— Megengedik a hölgyek, hogy önökhöz csatlakozzam?

E szavaknál kérdőleg tekintett Schönfeld kisasszonyra. Ez ijedten az előzményektől, zavartan a professor hírtelen megjelenésétől, csak hallgatva intett igent. Mit tegyen? Mit kezdjen? Mily végzetes hálóba bonyolitá a herczegnő szeszélye és saját gyengesége? Mit mondana az uralkodó herczeg s a gyám? Nem vonuák-e őt Schönfeld Melanie kisasszonyt felelősségre? Ezen rémkép, számüzés és börtönczellák váltakozva kavarogtak agyában, tulzugva a professor szeretetreméltó megnyugtató szavait, mignem ez feladá a hasztalan kisérleteket, s egész figyelmét Hellának szentelé.

Az ő karján haladt át Hella a szigeten, vissza a kikötő helyig; az ő oldala mellett ült a gnndolában, most épen oly ragyogóan s életteljesen, mint aminő lehangolt s bátortalan volt azelőtt. Nem beszélt sokat, csak a kedves hangra hallgatott, mely az utóbbi időben oly gyakran csendült meg álmaiban, de szemei fénylettek, s boldog mosoly játszadozott ajkai körül. Végre Stetten is elhallgatott, s mindkettőjük tekintete a tenger királynéján csüggött, mely az esthomályban dicsfénynyel övezé homlokát,

Mint egy mesebeli kép feküdt itt az uszó város; a templomok tornyai s kupolái s a paloták tetői biborban usztak; minden arany és fénytenger, elözönölve az épületek naay tömegén egybefolynak a laguna rózsás fényü habjaival. Először halkan, majd mélyebb rezgésekben hangzott az »Ave«-szózat a campanilán keresztül, Santa Maria della Salute felelt rá, majd San Fiorgio szava csendült meg, mig nem Velencze összes harangjai hangoztatták az »Angelust.«

Hella herczegnő imára kulcsolá kezeit, a professor kalapját veté le; boldog ünnepélyes percz volt ez; az ég mosolygott a földi alkonyra.

— De az Istenért fenség, — fohászkodék Schönfeld kisasszony, midőn a szálloda ajtaja bezáródott mögötte, hogyan igérhetett mára a professornak gondola kirándulást? Ha ő fensége, ha a gróf ur sejtenék!

— Schönield kérem kiméljen meg bagolyhuhogásától. Most végre egy szabad mély lélegzetet akarok venni, élni az élet kedvéért, behunyt szemmel menni még egy kissé, — nos még nincs mindennek vége.

Mig a herczegnő az erkélyre lépve, a lábai előtt elterülő tömeget szemlélte, addig a felizgatott udvarhölgy szobájába vonulva, egy Burgsdorf grófnak czimzett sürgönnyel könnyitett lelkén. A sürgősnek jelzett táviratnak fel kelle keresnie a grófot, bárhol lett legyen is; és hogy azonnal ide fogja vezetni a gyámot gyámleánya oltalmazására, abban egy perczig sem kételkedett Schönfeld kisasszony.

Teljesitett kötelesége tudatában az estebéd után beszálott a készenlétben tartott csolnakba, s egy ügyes mozdulattal urnője baloldalán foglalt helyet, gyanutlan mosolylyal fogadván Hella rosszaló tekintetét, elérte czélját a professornak szemben kellett helyet foglalnia.

Játszi könyedtséggel siklott tova gondolájuk, a Grand Canale-on, melyre ezüst szikrákat szórt a hold fénye. Dicsfény fonódott a hallgatag palotákra. Halvány szépségükben domborodtak ki a márványoszlopok és szobrok az égbolt sötét fényéből, mig ég és föld delejes kékségben folyt egybe. Ünnepélyes csend mindenütt. Ki is beszélt volna itt, hol a kövek oly hangosan s behatóan szólottak elmult dicsőség és fényről; itt, hol minden evezőcsapás egy-egy elhangzott nevet egy elmerült nemzetet keltett uj életre.

A fiatal pár hallgatott, csak szemeik találkoztak néha, hogy aztán ijedten tekintsenek másfelé. Schönfeld kisasszony azonban szünet nélkül beszélt. Mintha hangjának csengése által akarta volna elnémitani szivének félelmét, mely a sürgöny elküldése daczára mindjobban fokozódott. Csak midőn egy épen arra haladó hajón régi népdal zenéje hangzott fel, s a szép férfihangok tisztán s erősen csengték át a csöndes éjjeli léget, csak akkor hallgatott el ő is.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyülés.

(Folytatás.)

Wlassics Gyula miniszter: Sorra veszi azokat a kifogásokat, melyeket a zsidó vallás reczipiálása ellen szoktak fölhozni. Dicséri a zsidók hazafiságát. A zsidó vallásra való áttérhetés törvénybe igtatását a jogegyenlőség alapján kell követelni. Végül fejtegeti, hogy a zsidók r e n d k i v ü l hasznos polgárai a hazának. A dicséretben végre odáig ér, hogy a párduczos ősöket is csak a zsidók után sorakoztatja hazafiság dolgában.

Csáky-Pallavicini Zs. gr.: Olyan nincs!

Ambrózy István br.: A javaslatot a multkor sem szavazta meg, mert ugy tartja, hogy a zsidók nem érdemelték ki a többi felekezetekkel való egyenjogositást.

Most azonban, mert fél a néppárt megerősödésétől, elfogadja a javaslatot.

Zichy Nándor gr.: Nem érti, hogy valaki a zsidó reczepczió elfogadását a néppárt zászlóbontásával indokolja. Az egész törvényt fölöslegesnek tartja; mert a ma elfogadott vallásszabadságról szóló törvény teljesen feleslegessé teszi a zsidók reczepiálását különös törvény alapján. Az egész törvényben nem lát egyebet, mint kalap emelést a zsidó felekezet előtt, a mihez a maga részéről nem járulhat hozzá.

Szapáry Géza gr. főudarmester csak azon esetben hajlandó elfogadni a törvényjavaslatot — társadalmi szempontokból — ha a kormány a 2. §-t, mind az egész kereszténységre sérelmeit elhagyja.

Szontagh Pál. Siet nagy készségét kijelenteni, melylyel a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadja. A zsidó fajt kitünő fajnak mondja (Zajos derültség az ellenzéken), melyet világszerte nagyra becsülnek. (Óriási Derültség). Beszél az antiszemitizmusról, melyet elitél.

Elnök bezárja a vitát.

Wlassics miniszter kijelenti, hogy a kormány ragaszkodik a 2. §-hoz (mely a zsidó vallásra való áttérhetést mondja ki.)

Elnök szavazás előtt 5 perczre fölfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Megtörténik a szavazás (névszerint), melyben a javaslat mellett **111** főrend, ellene **117** főrend szavazott.

Tehát a főrendiház hat szavazattöbbséggel még az általános tárgyalásra sem fogadja el a törvényjavaslatot.

Elnök az ülést 2 óra után berekeszti

—

A nyitrai mandátum.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv) Tegnap késő este a szabadelvü klubban erősen terjedt a hir, hogy **Latkóczy a nyitrai mandátumot nem fogadja el.** — Az indokolást a szabadelvü körök abban a körülményben látják, hogy a kormány a választásnál elkövetett visszaélések parlamenti tárgyalását el akarja kerülni, mert tudomására jutott, hogy az ellenzéki képviselők egy része kész **mindenre,** még a parlamenti botrányokra is, de ezt az eddigi összes magyarországi választások szennyfoltját igazoltatni nem engedi.

A tapolczai választókerület.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv.) A tapolczai szabadelvü kör ma tartott tanácskozmányában a központból kapott intésre Hertelendy Ferencz jelölését elejtette és a keresk. miniszter államtitkárt, Vörös Lászlót kiáltotta ki képviselőjelöltjének.

Az agrár-javaslat.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv.) Berlini hirek szerint a Kánitz-féle agrárjavaslatot (az állami gabnamonopólium tárgyában Szerk.) a birodalmi tanács 27 szavazattal 16 ellen elvetette.

Ismét uj fegyver.

Budapest, márcz. 23. (Saját tudósitónk táv.) A steyeri fegyvergyár részvényeinek emelkedését beavatott körök a közös hadügyminiszterium azon szándékával hozzák összeköttetésbe, mely szerint a legközelebb összeülő delegácziótól a hadseregnek ismét uj fegyverrel való ellátását fogja megszavaztatni. — Állitólag a steyeri fegyver-gyár meg is kapta a megrendelést a nyers anyag beszerzésére.

Bismark és a czentrum-párt.

Budapest, márcz. 23. (Saját tudósitónk táv.) A német képviselőház rendkivül látogatott ülésben tárgyalta Bismark herczeg születésnapjának nemzeti megünnepeltetésére vonatkozó javaslatot. Heeremann a czentrumpárt nevében kijelenti, hogy elismerik ugyan Bismark nagy érdemeit; de az egyház még ma is érzi az általa támasztott kulturkampf okozta sebeket azért nem vehetnek részt Bismark ünnepeltetésében. Ellene szavaztak a lengyelek is és a nemzeti szabadelvüek. — A ház a javaslatot szótöbbséggel elfogadta.

A perui felkelés.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv.) Buenos-Ayresből jött tudósitás szerint Caceres eltávozásával a forradalom megszünt. Caceres neje és leánya az angol követségre menekültek.

Földrengés.

Budapest, márcz. 23 (Saját tud. táv.) Livornóban az éjjel földrengés volt. Két erősebb hullámos lökés volt érezhető.

Spanyol kormányválság.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. távirata.) Canovas tegnap megbizatott a kabinet-alakitásra; az uj miniszterek valószinüleg a mai nap folyamán tették le az esküt. A hadügy- és a tengerészeti miniszter Sagastanak megtagadták a belépést a kabinetbe. A tisztek és hirlapirók között az ügyet elintézettnek mondják. Martinez Campas tábornagy állitólag törvényjavaslatot terjeszt be a birói illetékesség szabályozása végett a katonasággal szemben elkövetett sajtóvétségek tárgyában.

Uj berlini orosz nagykövet.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv.) A szentpétervári hivatalos lap hozza Osten-Sacken grófnak berlini nagykövetté történt kinevezését.

Közgazdaság.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

3360/895. rkp. sz.

Hirdetmény.

A nmélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur f. évi 12055/95. sz. rendelete alapján ezennel közhirré tétetik, hogy a vasuti üzletszabályzat B) mellékletét módosító, illetőleg kiegészitő II-od pótlék az idézett rendelettel életbeléptetvén, az az érdeklődők által alulirott hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Nagyvárad, 1895. márczius 18-án.

Gerő,
h. rendőrkapitány.

Száj- és körömfájás Budapesten. A budapesti marhavásárra felhajtott állatok közt tegnap a száj- és körömfájás konstatáltatván, a földmivelésügyi miniszter ma kibocsájtott rendelete folytán a budapesti marhavásár elzáratott. A felhajtott állatok csakis budapesti közvágóhidi czélokra adhatók el és Budapestről tovább el nem szállithatók.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. márcz. 23-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — — — —	124.25
Magyar koronajáradék — — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½% —	127.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½% —	104.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból —	125.25
Magyar földtehermentesitési kötvény 4% —	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény — — —	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény —	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön — — —	161.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön —	153.—
Osztrák járadék papirban — — — — —	101.50
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	101.50
Osztrák járadék aranyban — — — — —	124.75
Osztrák korona járadék — — — — —	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek — — — —	158.50
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	1088.—
Magyar hitelbank részvény — — — — —	467.—
Osztrák hitelintézet részvény — — — —	404.20
Osztrák-magyar államvasuti részvény — —	435.50
20 frankos arany (Napoleond'or) — — —	976.—
Német birodalmi márka — — — — —	60.20
London vista — — — — — — —	123.20
Paris vista — — — — — — —	48.70
20 márkás arany — — — — — — —	12.04

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márcz. 22.

I. Készáru üzlet. A forgalom készbuzában még mindig igen kolátolt marad és csak csekély mennyiség adás-vevérére szoritkozik. Ma is alig 12.000 q. hazai buza kelt el nehezen tartott árakon.

Idegen buzákban nem volt forgalom.
Rozs irányzata változatlan.
Árpa irányzata nyugodt.
Tengeri irányzata változatlan.
Zab irányzata tartott.

II. Határidő üzlet. Alacsonyabb külföldi jegyzések nálunk kedvetlen hangulatot keltettek. a mi 2—3 krnyi áresésben nyert kifejezést. Tengeri 4—6 krral csökkent, de azért folyton kereslet tárgyát képezi. Délután az üzlet csendes maradt, csak buzában tavaszra mutatkozott élénkebb vételkedv, minek folytán ennél 3—4 krnyi árjavulás keletkezett.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.80—6.87 frt, buza őszre 7.06—7.12 frt, rozs tavaszra 5.76—5.79 frt, tengeri máj.—jun. 6.45—6.50 frt, zab tavaszra 6.31—6.39 forint, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 10.80—10.90 forint.

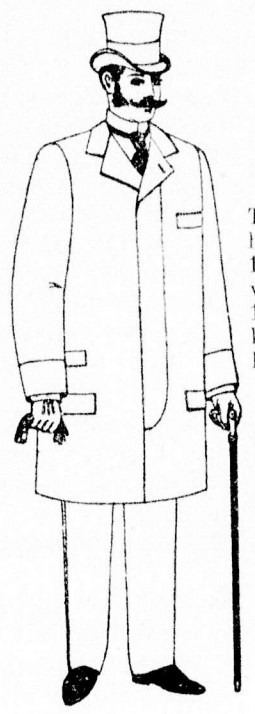
Sertés-üzlet.

Kőbánya, márcz. 22. Készlet: 122.205 drb. Urasági öreg kövér I. rendü: 45—46 kr.; közép: 45—50 kr.; süldő kövér: 48—49 kr.; sovány: 46—47 kr; Román: —·—.; Szerb kövér 45—46 kr; könnyü 44—45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

BANK-IRODA. PÉNZKÖLCSÖNÖK.

— Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **Lövinger J. János** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utcza 68, Stépán-ház,); ugyanaz értesiti a t. közönséget, hogy a kölcsönök **300 forinttól kezdve bármely összegig vehetök fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak** nálam kaphatók. — (43) 0—3

NYILTTÉR.

Tavaszi felöltők (Überzieher) tiszta gyapju Milton 11 frt. Fekete Camgarn vagy Cheviot szövetből 13 frt. Vizmentes Havelok köpeny nagy pellerin gallérral 10 frtért kaphatók

NEUMANN M.

férfi-ruha-üzletében Nagyváradon csakis Bémer-tér, Kishid-fő. (Czégemet hasonnevü czéggel kérem össze nem téveszteni. Vidéki megrendelések utánvét mellett eszközöltetnek. Meg nem felelő árúk szivesen kicseréltetnek.

(77) 3—75.

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apácza-utcza 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemü közönségnek mindennemü könyvnyomdai munkákra ugy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesitők, ürlapok, rovatos ívek, továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyitványok, eljegyzési** és **esketési kártyák; névjegyek, gyászjelentések, báli meghivók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek, jegyzői, ügyvédi** és **közjegyzői nyomtatványok,** valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben való előállitására, ugy fekete mint szines nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek** és **Megholtak anyakönyve, ezeknek kivonati ivei, Templomszámadási ívek, Bevétel-** és **Kiadás, Alapitványi jelentések,** stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen ujonnan a legdivatosabb és izlésesebb betükkel, valamint légszeszmotorral van felszerelve és elsőrendü munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknélfogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel
Nagyvárad, 1894. deczember hóban.

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0—27

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Háziasszonyok figyelmébe!

Több oldalról tett felszólamlások a ***padlózat-mázakra,*** arra inditottak, hogy igyekezzem az eddigi gyártmányokat túlszárnyalni. Nagy fáradozásaim után sikerült feltalálnom egy oly

SZOBAPADLÓ-LACKOT,

amely az összes bel- és külföldi gyártmányokat felülmulja és melyet három legkedveltebb szinben hoztam forgalomba. És miután azt tiszta anyagból készitem, ugy fényre, mint tartósságra a legjobbnak ajánlhatom.

BOROSTYÁN SZOBA-LACKOT . . 90 kr., 1 frt 40 kr. | **SCHWEICZI PARQUET-FÉNYMÁZ** 1 kilo . 1 frt 80 kr.
SPIRITUSZ SZOBA-LACKOT . 1 frt 10 kr., 1 frt 50 kr. | **(GLAZUR) ZOMÁNCZ** 1 kilo . . . . . 1 frt 10 kr.

Végül mindenféle **FESTÉK, KENCZÉK, BRONZ** és **ECSETEKET** legolcsóbb árban.

(73) 3—20

Kiváló tisztelettel **BERKES BERTALAN,**
Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

N. Justh Sándor szőllőtulajdonos
Nagyváradon.

Mindazoknak, akik még ösmerik a mi szőllőhegyeinken termelt valódi tiszta borizü nedvét, nem csak szagát, mint a külföldről behozott mesterkélteket, ajánlom a következő évi termésemet, a mig a készletem tart:

889-ik évi asztali bor 100 liter . . . . 24 frt
888-ik „ „ „ 100 „ . . . . 30 „
885-ik „ vörös bor 100 „ . . . . 40 „
883-ik „ pecsenye bor 100 „ . . . . 80 „
880-ik „ „ „ 100 „ . . . . 100 „

egész hordó vételnél hectoliterje 2 frttal olcsóbb.

893-ik „ **alma bor,** kitünő hűsitő, egészséges ital meg sodavizzel, 100 liter 12 frt, egész hordóval 10 frt.

Továbbá a következő sima szőllővesszőket bocsátom eladásra április hó elejétől, a midőn a metszés megindul: ***Bakator, Szeremi zöld, ol. Rizling, Erdey, Alattermő, Jufark, Bihari boros, Gyöngy, Kadarka, Oportó, Margit*** v. ***Mézes fehér, Porcsin, Sárfehér*** v. ***Alföldi, Madlen*** legkorábbi ***Chassellas piros*** és ***fehér, Passatuti, sárga Muskotály, Moser, Muskát Luner, Sauvignon blank.***

Hazai fajainkból van 1000 drb gyökeres egyéves vesszőm, vegyesen 100 drb ***2*** frt, sima vesszőkből 100 drb 50 cm. hosszban ***50*** kr., 100 cm. hosszban ***1*** frt. Ezen vesszők mivel igen szép vastagok, homok talajra igen alkalmasak. Azok, kik oltásra használni óhajtják, részükre a vesszők külön lesznek kiválogatva. Megrendeléseknél kéretik 50% ár beküldése, mert a vesszők csak ugy küldetnek el, ha azok a válogatás alkalmával tökéletesnek találtatnak. (71) 2—2

Hirdetmény.

A nagyváradi László-gőzhengermalom részvény-társaság telepein levő **ócska vasakat, géprészeket, hengereket, falfüggőket, szijkorongokat,** használt **gőzkazánokat** és egyébb malomszerkezeti czikkeket, valamint 11 drb lóból álló lóállományát eladásra bocsájtja.

A nevezett czikkek a telepeken megtekinthetők, és bővebb felvilágositás az I-ső telepen levő irodában nyerhető.

Nagyvárad, 1895, márczius 19.

A nagyváradi
László-gőzhengermalom részvénytársaság
felszámolásban.

(76) 3—3

SZILÁDKY ÉS TÁRSA
FÉRFI SZABÓK
NAGYVÁRADON, Bémer-tér, (Poynár-féle ház.)

Férfi ruhák.

Midőn a tavaszi és nyári idényre gazdag választéku **angol** és **franczia** kelmékkel berendezett raktárunkat a t. cz. közönség becses figyelmébe ajánljuk, bátrak vagyunk megemliteni, hogy

a külföld legujabb eredeti divatczikkei

nagy választékban nálunk kaphatók, — tekintettel a divat haladására, — a **jó munka** és **izléses divat** keresztülvitelére a legkitünőbb erőkkel rendelkezünk. Szövetek mérték szerinti eladása gyári áron. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesitünk, és mintákkal szolgálunk.

(79) 1—10 **„Jutányos, határozott árak!“**

A t. c. gazdaközönség figyelmébe!

Mint minden tavaszszal — úgy az idén is bátorkodom üzletemet a t. cz. gazdaközönségnek: **gazdasági vetőmagvak** és egyéb gazdasági czikkek beszerzésére ajánlani.

Nagy készletet tartok: **arankamentes**, **valódi franczia** és **magyar luczerna, steier lóhere** magvakból; **olasz**, **angol perje** és **pázsitfűmag vegyülékekből;** eredeti, **nem után termelt** sárga **Oberndorfi, Eckendorfi,** angol veres **mammuth** és **buczok takarmány répamagvakból,** melyeket mind a **legolcsóbb napiárakon** árusitom, és azok **azonosságáért**, valamint **csiraképességeért** szavatolok.

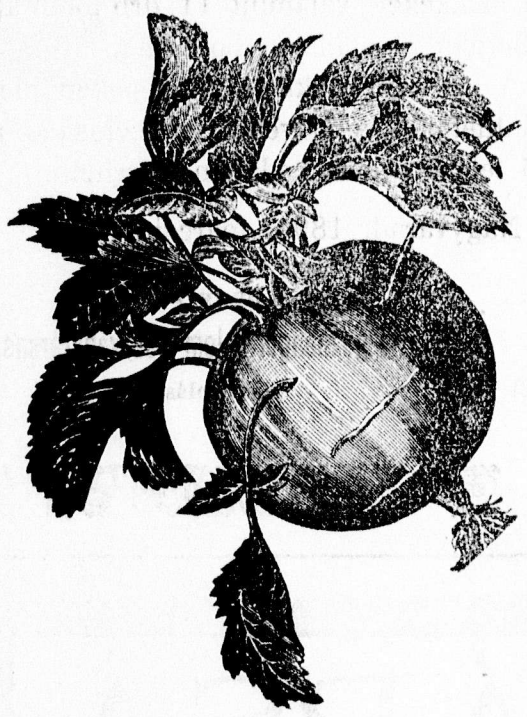
Ajánlok továbbá mindenféle gazdasági czikkeket, u. m. petroleum, ásvány- és oliva gépolajokat; gazdasági gépekhez szükséges anyagokat, carbolineum és mindenféle fertőtlenitő, valamint állatgyógyászati szereket.

Vidéki megrendeléseket, a rendelmény vétele napján már elszállitok; pontos és jutányos kiszolgáltatást igérve, maradok a t. cz. gazdaközönség

Nagyvárad, 1895. márcz. 15.

(74) 3—10 kész szolgája ***Janky Antal***

Alapittatott 1850-ben.

Dell'Ortó Károly
magkereskedése
a „Zöld koszoru"-hoz.

Gazdasági, kerti és virágmagvak, gumók!

Van szerencsém a nagyérdemü gazdaközönségnek ajánlani ***arankamentes***

franczia és magyar luczerna,

stiriai vörös lóhere, angol perje magvakat és a legkitűnőbb ***pázsit-disz vegyüléket*** s továbbá ***valódi oberdorfi kerek palaczk alaku, Dobidos*** javitott uj. ***Mammut takarmány, répa magvakat,*** melyekért felelősséget vállalok.

A t. gazdaközönség becses megrendeléseit legnagyobb készséggel várva, marádok

kiváló tisztelettel

Dell'Ortó Károly,

(72) 3—6 Nagyvárad, Szt. László-tér, Kovács-ház.

Képes árjegyzéket kivánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek; nagyobb rendelést csomagolási költség nélkül.

Kendermag nagyban és kicsiben kaphatók.

Lenmag. Gomborka vagy inoricza.

EZÜST ÉREM 1879.

Müller Károly

TEMPLOMFESTŐ ÉS ARANYOZÓ

Nagyváradon.

ARANY ÉREM 1886.

A templomfestészet és aranyozás terén elért sikereim arra bátorítanak, hogy e szakokban magamat a főtiszt. Papságnak mély tisztelettel ajánljam.

Uj és régi oltárok aranyozását, festését, illetve márványozását.

Templomok kifestését szent képekkel együtt

illendő árak mellett vállalom.

Kivánatra tervezetekkel készségesen szolgálok.

Főtörekvésem, hogy csinos és izléses maradandó munkával fokozzam az eddig irányomban tapasztalt pártfogást és nagy szerencsémnek tartandom, ha szükség esetén a főtiszt. Papság rendelményeivel megtisztel.

(48) 6—10 **MÜLLER KÁROLY,** aranyozó.

Uj könyvkötészet.

A n. é. közönség kényelmére Ujváros részben, **Nagy-Teleky-utcza 1. sz. a.** (a községi iskola épületben) egy

fiók-könyvkötészetet

rendeztem be, hol mindennemü **könyvkötő** és **díszmunkák** csak ugy mint a főüzletben készittetnek.

Tisztelettel

Főüzlet:	Fióküzlet:	
Olaszi,	**Ujváros,**	**Löwy Márton,**
Fő-utcza 801/30.	Nagyteleki-utcza 12.	könyvkötő.

(65) 0—6

GRÓF ESTERHÁZY GÉZA-FÉLE

Cognac-gyár részvénytársaság

BUDAPESTEN.

(50) 10—10

TELJESEN BEFIZETETT RÉSZVÉNYTŐKE

640,000 korona.

az osztrák-magyar birodalom egyik legnagyobb Cognac-gyára.

Gyárunk a legujabb technikai vivmányok alapján van berendezve és a franczia gépeink feldolgozási képessége évenkint

1 millió 752 ezer liter bort vesz igénybe.

Esterházy-Cognac

tiszta borból idegen anyagok hozzákeverése nélkül készül s ezért a közönség kedvencz itala.

Legelőkelőbb orvosi tekintélyektől ajánlva.

Több 1000 elismerő nyilatkozat.

Diszoklevél, aranyérem s diszkereszttel kitüntetve.

Kapható minden nagyobb üzletben.

!!!Hol lehet olcsón és jól vásárolni!!!

!!!Tavaszi és nyári idényre!!!

FÁBRY TESTVÉREK divatáruháza,

Nagyváradon.

Van szerencsénk igen tisztelt vevőink s a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a közelgő idényre

3000 pár uri, női és gyermek valódi karlsbadi czipők

személyesen tett előnyös vásárlásaink folytán, ***az eddigi áraknál 15 százalékkal olcsóbban*** kaphatók, továbbá angol-, Pless- és Pichler-féle ***kalapok,*** fehér és szines divat ***ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők,*** glacé-, svéd-, selyem- és czérna-***kesztyük, lábtyük, zsebkendők, sétabotok*** és ***esőernyők,*** utazó ***böröndök,*** továbbá ***csipkék, szallagok, himzések, derékfüzők,*** fekete és szines női és gyermek ***harisnyák, kötények, chiffon-, vászon-*** és ***bélés-áruk, pamutok, selymek*** és ***czérnák,*** trico-, batist-, szövet-, satin- és creton-***blouzok, fiu-*** és ***leány-gyermek*** szövet-, trico- és mosó-***ruhák, női ingek, háló köntösök, alsószoknyák, fürdőöltönyök*** és ***köpenyek, szalmakalapok, fekete*** és ***szines*** selyem-, caschmir és mosó ***fejkendők, illatszerek*** és ***pipere-szappanok*** stb. nagy választékban.

400 darab legujabb napernyő.

minden igénynek megfelelőleg 50 krtól 15 frtig.

Selyem, satin és flanel tourista-ingek és övek.

Feltünő olcsó árak. Solid és pontos kiszolgálat.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve

kiváló tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK,

Nagyvárad, Olaszi, fő-utcza.

(70) 4—5

Árukat választásul vidékre is (forduló postával) küldünk.

Meg nem felelőt becserélünk.

HEIMAN LIPÓT és TÁRSA

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

Budapest, Károly-körut.

Feltünő női confectió ujdonságok

az 1895-iki tavaszi idényre!

u. m.: capes, gallérok, jaquetok és esőköpenyek

a legjutányosabban beszerezhetők fönti czégnél.

Kiterjedt üzleti összeköttetéseink, valamint **gyár- és export-üzletünk** folytán azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy velünk e szakmában

ugy jutányosság, valamint izlés tekintetében

egyetlen czég sem versenyezhet.

(75) 3—20

A t. hölgyközönség saját érdeke üzletünket meglátogatni.

Alapittatott 1865-ben.

Debreczen, Fő-piacz.

„Adria“ malom főraktára.

Van szerencsénk a t. érdeklődőknek b. tudomására hozni, hogy **gőzhenger-malmunk lisztjei,** valamint

árpagyöngy és köleshántoló-malmunk őrleményei

számára, a **Szent-László-téren a „Csarnok kávéház mellett**

FŐRAKTÁRT

nyitottunk, hol ezek napi árak mellett kaphatók.

Midőn a fenti körülményre a t. fogyasztó közönség figyelmét felhivjuk, egyszersmind kérjük alanti árjegyzésünket tudomásul venni.

Moskovits A. és Fiai.

Uj számjelzés.

A	B	C	0	1	2	3	4	5	6	7	7
—.12	12.—	11.—	11.50	11.—	10.50	10.—	9.75	9.25	8.75	8.—	6.50

Régi számjelzés.

A	B	C	0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½	8¾
12.—	12.—	11.—	11.50	11.20	11.—	10.70	10.50	10.30	10.—	9.75	9.25	8.75	8.—

Száz kilonként ingyen zsákkal.

Ugyanott naponta kitünő minőségü élesztő kapható.

Tejeladás.

A nagyváradi l. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponkint literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségü, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállittatni.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utcza 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

(2) 15—0 uradalmi igazgató.

Meghivás

a Tatarosi kőolaj- és aszfalt-részvénytársaságnak

Budapesten, saját üzlethelyiségében (Váczi-körut 21. sz.) **1895. évi április 7-én d. e. 10 órakor** tartandó

közgyülésre,

melynek **napirendje:**

1. Az igazgatóság általános üzletjelentése és inditványa az 1894. deczember 31-én végződött üzletév tiszta nyereményének hova forditásáról.

2. A felügyelő bizottság jelentése az igazgatóság által készitett zárszámadásokról, mérlegről és nyeremény hovaforditásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság és felügyelő bizottság által 1893. julius 1-től 1894. deczember 31-ig terjedő időszakra kért felmentvény feletti határozathozatal.

4. Az igazgatóság inditványa a részvénytőkéből 150.000 forintnak az értékcsökkenési tartalékalap javára leendő kihasitása és ezzel kapcsolatosan a részvénytőkének 250.000 frtra leszállitása iránt, a részvények névértékének leszállitása által, egyuttal a részvénytőkének ujabb 3000 db. részvénynek kibocsátása által 550,000 frtra leendő felemelése és az igazgatóságnak felhatalmazása iránt a részvényeknek szabad kézből leendő értékesithetésére.

5. Inditvány az alapszabály összes rendelkezéseinek megváltoztatásáról és az igazgatóságnak felhatalmazása a törvényszék által netán követelt módositások elfogadhatásáról.

6. Igazgatóság és felügyelő bizottság rendes- és póttagjainak megválasztása.

Budapest, 1895. márczius 22-én.

(80) 1—1 **Az igazgatóság.**

Azon t. részvényesek, kik a közgyülésen részt venni akarnak, sziveskedjenek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb f. évi **április 4-ig** Budapesten a társulat üzleti irodájában, vagy a Pesti magyar kereskedelmi banknál. Nagyváradon pedig a »Biharmegyei keresk., ipar- és terméhyitelbank«, vagy a »Biharmegyei takarékpénztár« pénztáránál vétbizonyitvány mellett beadni. A zárszámadások és mérleg, valamint az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak jelentése **f. hó 27-től** kezdve minden részvényes által a társulat üzleti irodájában megtekinthetők.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a **nagyváradi László-gőzhengermalom részvénytársaság** tulajdonát képező **2 malomszárny** az alant jegyzett felszámoló-bizottság által egyenkint vagy együttesen szabad kézből eladásra bocsájtatik.

Az egyik malom 24 óránkint 700, a másik 320 métermázsa őrlőképességgel bir, az ujkor igényeinek megfelelőleg van berendezve és a megkivántató raktárak, lakhelyiségek és vasuti vágányon kivül a legjobb karban lévő 350, illetve 120 lóerővel biró Triplex- és Condensatiógépekkel, ugyszinte villamvilágitási telepekkel van ellátva. A viz beszerzésére és átszürésére (filtrirozás) szükséges minden segédeszközök megvannak. A malmok 11 pár kő- és 31 Ganz-hengerrel, illetve 8 pár kő- és 16 Ganz-hengerrel működnek. Mindkét malom a Ganz-gyárból beszerzett legujabb konstrukcziós hengerszékekkel van felszerelve, valamint Wörner & Cie-féle teljes koptatók és Haggenmacher-féle 3 és 4-es daratisztitó gépek vannak használatban. A kazántelepek pedig Tischbein szabadalma.

Irásbeli ajánlatok a felajánlandó vételárnak 5%-nyi bánatpénz kapcsában — mely bánatpénz azonban az ajánlat elfogadása esetén nyomban 10%-ra kiegészitendő — az alant jegyzett felszámolóbizottsághoz legkésőbb **folyó évi április hó 15-ig** nyujtandók be.

Nagyvárad, 1895, márczius 20-án.

(78) 2—3 **A nagyváradi László-gőzhengermalom részvénytársaság felszámolásban.**

Kizárólag kész női felöltőkben Biharvármegye legnagyobb áruháza, vidéken eddig még nem létezett több ezer darabból álló óriási gyári raktár, **szolid alapon berendezve,**

minden darabon feltünő olcsó gyári szabott ár látható.

Arengedmény nem létezik.

Eredeti

PÁRISI ÉS BERLINI MODELLEK,

mérvadó divat az egész hölgyvilágnak.

Ajánlatos tehát,

aki a legdivatosabb női felöltőt

rendkivül olcsóért

óhajtja beszerezni, meg fog győződni a tényekről, nem pedig hirdetési reclam, ha mielőbb felkeresi a nevezett **legjobb hirben álló nagy áruházat.**

Neumann I. Mihály

(63) 3—3 **Nagyvárad**

Lévay-palota, Kishidfő, (Corsó.)

Ugyanott női és leány ruhák párizsi modellek után a legjobb izléssel a **fővárosban készittetnek el.** Ruhakelme mintái pedig oly különlegességek, hogy azokhoz hasonlókat **máshol nem találhatók.**

Egy egész öltözet gyapju-szövetből 20 forint.

Egy egész öltözet gyapju-szövetből 20 frt.

Előnyös bevásárlás folytán üzletemet a közelgő tavaszi és nyári idényre a legszebb és legujabb divatu gyapju-szövetekkel gazdagon fölszerelvén, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy divatos tavaszi vagy nyári gyapju-szövet öltözetet

20 forintért

vagyok képes előállitani.

A nálam megrendelt ruhák izléses és legujabb szabás szerinti kiállitását azon körülmény is biztositja, hogy **fiam a bécsi internationális szabászati akadémián nyert ismereteit és Münchenben a magasabb divatú szabászatban** szerzett tapasztalatait üzletemben értékesiti, minélfogva a legmagasabb igényeknek is meg tudok felelni.

Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására juttatni bátor vagyok és eddigi szives pártfogását megköszönve, kérem, hogy b. megrendeléseivel ezentul is mennél gyakrabban szíveskedjék szerencséltetni.

Mély tisztelettel

FEHÉR ISRÁEL, férfi szabó

Nagyvárad, Fő-utcza, Bazár-épület kapuja mellett.

(66) 5—10

Egy egész öltözet gyapju-szövetből 20 frt.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Mintákat kivánatra bérmentve.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.